

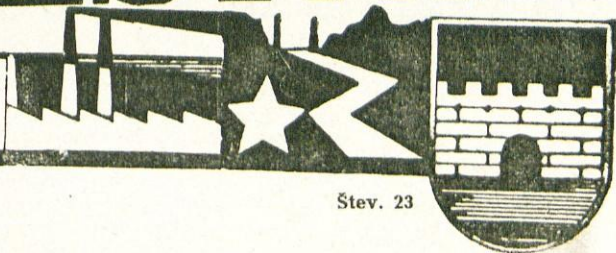
TRŽIŠKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI TRŽIŠKE OBČINE

LETO VII.

Tržič, 15. decembra 1958

Štev. 23

SVEČANE PROSLAVE OB DNEVU REPUBLIKE

Sirom po domovini je naše ljudstvo letos proslavljalo že 15-letnico rojstva nove Jugoslavije. Po tem pomembnem prazniku je tudi tržiško prebivalstvo sodelovalo z masovno udeležbo pri raznih prireditvah, posvečenih temu prazniku. Športne prireditve so bile uspešno izvedene v času od 24. do 30. novembra.

Osrednja prireditev je bila na večer pred praznikom, ko je prebivalstvo do kraja napolnilo dvorano Cankarjevega doma ob 20. uri. Na ta dan je imela pomembne prireditve še posebej naša mladina, ki je bila sprejeta v pionirsko oziroma mladinsko organizacijo. Ti svečani sprejemi so bili povezani z njihovimi šolskimi proslavami. Ob 9. uri dopoldne je bila svečana proslava osemletne šole heroja Grajzerja v dvorani Cankarjevega doma. Program je bil kvaliteten in obširen. Sodeloval je med drugim ponovno v ta namen sestavljeni pevski zbor, ki je pod vodstvom tov. Debeljakove zapel poleg drž. himne še dve patriotični pesmi. Slavnostni govor je imel učenec 8. razreda Markun. Sledile so recitacije, ki so jih izvajali Silva Benedikova, Rozi Zupanova, Nika Koprivnikova in Marija Tadelnova. Zborne recitacije so izvajali pionirji 1. a in 1. b razreda in 3. razreda. Mali učenki Salbergerjeva in Kodrova pa sta skupaj recitirali pesem »Ob dnevu republike«. V zbornih recitacijah so med drugim solistično sodelovale še učenke Menčingerjeva, Smolejeva, Pajntarjeva in Golmajerjeva.

Prav posebno presenečenje je bil nastop učenk baletnega oddelka glasbene šole. Pionirki Irena Brejčeva in Jelka Magister sta z ljubkim baletom sprožili pri gledalcih dolgotrajen aplavz. Tudi pionirki Sajovičeva in Ješetova sta lepo odplesali balet »Suženjstvo — svoboda«, ki ga je v ta namen sestavila voditeljica baletnega oddelka tov. Lombarjeva. Ob koncu proslave je bil sprejem učencev v pionirsko oziroma mladinsko organizacijo. Vsem tem je spregovoril ravnatelj Brejc, nato pa še predstavnik MK LMS Hazim Hadžiomerovič. Ob 11. uri je bila proslava za učence osemletke heroja Bračiča. Za uvod k proslavi je mladinski zbor odpel tri pesmi pod vodstvom tov. Debeljakove ob spremljavi harmonikarja iz Kranja (ali nimamo nobenega harmonikarja v Tržiču?). Uvodno recitacijo je imela tov. Jelka Zagarjeva. Za tem je ravnatelj Janez Grum spregovoril nekaj misli o pomenu praznika in o pomenu sprejetja v pionirsko in mladinsko organizacijo. Sledila je recitacija, ki jo je izvajala Smolejeva. Slišali smo tudi dobro izvedeno zorno recitacijo. Tudi pri tej proslavi so sodelovale učenke baletnega oddelka glasbene šole

Breda Erzenova, Marjetka Pirihovala in Lučka Živec, ki so s prikupno baletno pantomimo »Prebujajoča narava« prav lepo opravile svojo nalogo (zakaj niso smele sodelovati še na osrednji akademiji?). Pred zaključkom proslave je bil prav tako sprejem učencev v pionirsko in mladinsko organizacijo. Tudi tem mladincem in pionirjem je spregovoril predstavnik MK LMS tovariš Hazim Hadžiomerovič.

Osrednja manifestacija se je začela v večernih urah. Ob 19. uri je bil Tek republike z bakljami po ulicah Tržiča. Sodelovala je godba na pihala. Ob 20. uri je bila slavnostna akademija v dvorani Cankarjevega doma. Občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo dvorano in s svojo številno udeležbo ustvarilo prav praznično vzdušje. Svečanost se je pričela z drž. himno. Sledili sta še dve efektivni koračnici v izvedbi godbe na pihala pod vodstvom kapelnika Francija Šarabona. Tokrat smo imeli priložnost videti in slišati že nekaj novih mladih godbenikov, ki se izobražujejo v posebnem tečaju godbenega oddelka. Njihov samozavestni debut dokazuje zavzetost njihovih mentorjev in starejših godbenikov. O pomenu in o važnih zgodovinskih sklepih, ki so bili sprejeti pred 15 leti v Jajcu, je govoril tov. Milan Ogris. Navzoče občinstvo je njegove besede nagradilo z navdušenim odobravanjem. Mateja Bora pesem »Svoboda« je z zanosom recitiral tov. Nande Stritih. Baritonist Janjo Justin je ob spremljavi klavirja z močno prizadetostjo odpel pesem Rada Simonitija Talcem in razgibano umetno pesem Frana Gerbiča Pojdem na prejo. Marija Tadel, učenka osnovne šole, je lepo recitala Kajuhovo pesem Po tisočletjih. Sopranistka Slavica Jermanova je ob spremljavi klavirja odpela pesem Fr. Šturma Materij padlega partizana z vso čustvenostjo, kar velja tudi za naslednjo pesem Rada Simonitija Uspavanka. Pionirski zbor osnovne šole heroja Grajzerja je nato pod vodstvom tov. Debeljakove odpel še pesem Radovana Gobca Jugoslavija in M. Apiha Pionirsko kolo in s tem zaključil program slavnostne akademije.

ZBORI VOLIVCEV

so se v enotah izvršili, toda udeležba je v nekaj primerih bila vse prej kot zadovoljiva. Volivci bi morali imeti več zanimanja in bi lahko svojo kritiko in zahteve objasnjevali na teh zborih. Tekom meseca decembra se bodo vršili zbori volivcev v gospodarskih organizacijah. Tam pričakujemo drugačno, boljšo udeležbo. Razpravljali bodo o problemih, ki zanimajo proizvajalce.

Predzadnja letošnja seja občinskega ljudskega odbora

Zadnje tromesečje skoraj ne mine mesec, da ne bi zbora občinskega ljudskega odbora zasedala po dvakrat. Potrebe silijo v to in člani obeh zborov to uvidevajo, saj prevzemajo vedno nove naloge. Oba zbora sta 9. decembra imela 14. skupno sejo, občinski zbor 15. sejo in zbor proizvajalcev že 16. sejo.

Razrešili so dosedanje organe občinskega ljudskega odbora, ker jim je mandatna doba potekla in izvolili nove organe, in sicer:

svet za notranjo upravo in splošne zadeve; svet za družbeni plan in finance; svet za industrijo, obrt, kmetijstvo in gozdarstvo; svet za blagovni promet in turizem; svet za komunalne in stanovanjske zadeve; svet za delo in delovna razmerja; svet za šolstvo; svet za prosveto in kulturo; svet za zdravstvo; svet za socialno varstvo; svet za varstvo družine; svet za telesno vzgojo; torej 12 svetov s 113 člani.

Dalje so izvolili:

komisijo za volitve in imenovanja, komisijo za prošnje in pritožbe, komisijo za uslužbenske zadeve, komisijo za razpis direktorjev podjetij, komisijo za cenitve kmetijskih pridelkov, komisijo za cenitev zemljišč in zgradb, komisijo za odlikovanja, komisijo za narodno obrambo, komisijo za priznanja delovne dobe, davčno komisijo, upravni odbor posredovalnice za delo, upravni odbor komunalne banke, upravni odbor doma oskrbovancev, upravni odbor obratne ambulante, upravni odbor dijaškega doma in vrtca, upravni odbor sklada za kreditiranje gradnje stanovanj, upravni odbor javnega vodovoda.

Komisije in upravni odbori imajo skupno 107 članov. Občinski ljudski odbor je imenoval za šefa oddelka za delo tov. Jožeta Jurjeviča. Občinski zbor je izvolil odbor-niške komisije, in sicer:

mandatno imunitetno komisijo, komisijo za gospodarstvo, komisijo za predpise in organizacijska vprašanja.

Enake komisije je izvolil tudi zbor proizvajalcev, ki je poleg tega izvolil še odborniško komisijo za vprašanje delavskega samoupravljanja. V teh komisijah je 23 članov.

Oba zbora sta tudi izvolila odbornika za vodenje sej.

ODLOK O ODDAJANJU POSLOVNIH PROSTOROV SPREJET

Razpolaganje s poslovnimi prostori je v naši občini svobodno, toda kadar koli se daje poslovni prostor (lokal, prodajalna, skladišče in podobno) v najem, se sme dati le na podlagi pismene pogodbe, od katere je en izvod predložiti občinskemu ljudskemu odboru. Poslovni prostor pa se ne sme dati v najem in ga tudi lastnik sam ne more uporabljati zase, preden mu občinski ljudski odbor ne izda uporabnega dovoljenja. Razpolaganje s poslovnimi prostori brez tega dovoljenja ima za posledico sankcije in postavitev v prejšnje stanje. Odlok predvideva, da se namembnost poslovnih prostorov določa po načrtu. S sprejetjem odloka bo v naši občini nehala pretirana samovolja posameznikov.

ŠE DRUGI SKLEPI LJUDSKEGA ODBORA

Občinski ljudski odbor je na seji sprejel odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o občinskih taksah in odloka o občinskem prometnem davku, dalje je razpravljal o dodelitvi stavbnih parcel tržiški tovarni kos, da bi si mogla zgraditi na dodeljenih parcelah 16-stanovanjsko hišo in je razpravljal ter sklepal o dodelitvi zemljišča Mariji Praprotnik iz Kovorja, o prodaji stanovanjske hiše v Kosarski ulici Janezu Hrovatu in Antonu Hvalici ter o prodaji stanovanjske hiše na Koroški cesti 2 Rozaliji Slapar z

Brezij. Tudi je odbor sklenil dati garancijske izjave nekaterim podjetjem in je odobril bombažni predilnici in tkalnici 36,118.000 din kredita iz sklada za gradnjo hiš, da bo podjetje zgradilo na Ravnah tri 16-stanovanjske hiše.

GRADNJA NOVIH STANOVANJ SE PRIPRAVLJA

Komunalna banka je vložila predlog občinskemu ljudskemu odboru, da določi lokacijo za štiri stanovanjske hiše, ki jo namerava banka zgraditi ob Cankarjevi cesti v bližini občinskega stanovanjskega bloka. Tudi tržiška tovarna kos in srpov namerava prihodnje leto zgraditi 16-stanovanjski blok ob ulici heroja Grajzerja in je že dala predlog za odobritev lokacije. Kaj pa ostala podjetja?

Nekatera manjša industrijska podjetja, obrt, trgovina in gostinstvo še niso razmišljala o tem, da njihovi delavci in uslužbenci potrebujejo stanovanje. Tudi oni bi ne smeli nagajati vse breme gradnje novih stanovanj na občinski ljudski odbor. Zakaj se ne bi združilo več podjetij in obrtnih delavnic ter gostišč v skupno akcijo, da bi zgradili stanovanjsko hišo?

NOVA PRIDOBITEV TRŽIČA NA VIDIKU

Zdravstveni dom Tržič zbira sredstva za ustanovitev oddelka za rehabilitacijo in fizioterapijo. Upamo, da bodo zbrani v kratkem zadostni prispevki.

OB ZAKLJUČKU VII. LETNIKA

Z današnjo številko zaključuje »Tržiški vestnik« svoj VII. letnik. Ob tej priložnosti je prav, da podamo svojim bralcem malo obročuna o svojem delu, da pregledamo, koliko nam je uspelo v sedmih letih izhajanja lista uresničiti pričakovanja naših bralcev in nas samih.

Kaj smo imeli v načrtu, ko smo leta 1951 ustanovili poseben časopis za občane naše občine? Predvsem smo hoteli, da bi naš list budno spremljal vsa dogajanja v naši občini, načrte, prizadevanja in uspehe občinskega ljudskega odbora, vseh kolektivov in posameznikov. List naj bi bil verno ogledalo dela in razvoja naše občine v današnjem tako razgibanem času. Z objavljanjem vsega, kar kolektivi in posamezni občani iz dneva v dan doživljajo pri svojih delovnih naporih, bi se občani dodobra seznanjali med seboj, izmenjavali bi si izkušnje pri svojem delu in se tako vedno tesneje in trdneje povezovali v skupnost, v komuno, ki bi imela od teh močnih medsebojnih vezi veliko in vsestransko korist.

Ali smo v preteklih sedmih letih z uspehom opravljali to svoje poslanstvo? Priznati si moramo, da smo bili doslej vedno daleč od svojih lepih načrtov, čeprav se nam je tudi posrečilo tupatam pripravi tako dobro številko... Daleč, zelo daleč od svojih lepih načrtov! Uredništvo je pač imelo dobre namene in tudi mnogo dobre volje, toda vsakdo lahko razume, da zgolj od njegove dobre volje še ne moremo pričakovati uspehov. Potrebni so nam dobri sodelavci, čimveč sodelavcev. Tudi v tem pogledu, da bi si pridobili sodelavcev, si je uredništvo mnogo prizadevalo. Prosili smo ponovno posameznike, naj postanejo naši redni dopisniki, pozivali večkrat

vse naše ustanove, podjetja, organizacije in društva, naj poiščejo v svojih kolektivih dopisnike »Tržiškega vestnika«. Začeli smo vse prispevke tudi nagradjevati, da bi imeli naši dopisniki vsaj nekaj zadoščenja za svoj trud. Vendar se je kljub vsemu temu vabilu odzvala doslej le majhna peščica sodelavcev, ki pa ne morejo imeti povsod oči, nimajo vpogleda v vsa dogajanja v občini in ne morejo prisluhniti vsem živahnim utripom našega življenja. Zato, zato je naš list še tako zelo pomanjkljiv...

Tistim, ki vedno sodelujejo z nami, se za njihovo delo tudi ob tej priložnosti najlepše zahvaljujemo. Nujno pa prosimo znova vse ostale občane, naj stopijo v krog naših stalnih sodelavcev. »Tržiški vestnik« je vaš list! Pišite nam o vsem, kar se okrog vas dogaja! Seznanjajte vso našo javnost sproti s tem, s čimer se ubadate vi in vaši tovariši v kolektivu, pa tudi v ljudskoprosvetnih in športnih društvih. Zlasti pa naj bi imel vsak delavski svet, vsak odbor sindikalnih in drugih organizacij v svoji sredi nekoga, ki bi o njegovem delu redno poročal v »Tržiškem vestniku«. Oglašja pa se lahko tudi vsak posameznik in izrazi svoje mišljenje o vsem, kar se dogaja okrog njega. Ne bojte se izreči po potrebi tudi pošteno in pravično kritiko, če mislite, da boste s tem koristili naši skupnosti in njenemu napredku!

Po sedmih letih izhajanja naj bi se naš list ves prenovil — to je naša želja. Uredništvo je že poskrbelo za to, da bo prva številka novega letnika izšla v novi opremi. Skrb vseh občanov, zlasti vseh članov Socialistične zveze delovnih ljudi v naši občini pa bodi, da bo že ta prva številka tudi vsebinsko čimbolj pestra!

Kje je vzrok za porast obratnih nezgod

Zadnje čase ugotavljamo, da obratne nezgode naraščajo in to ne samo v naši občini, marveč tudi v okrajnem in republiškem merilu. Vsekakor obstajajo za to neki vzroki, katere je treba odkriti ter jih odstraniti. Za vsak dogodek namreč obstoji neki določen vzrok, ki pa je lahko, kot je bilo že opisano v zadnji številki, v zvezi z okolico, v kateri se je dogodek zgodil, ali pa v zvezi z osebo (osebnim faktor), ki je neposredno ali posredno pripomogla, da se je neka stvar dogodila. Če se povrne-mo nazaj k nesrečam, ki so po svoje tudi neke vrste dogodki, je vsekakor lahko vzrok večstranski. Vzrok po faktorju okolice je so-razmerno lahko odkriti in zato tudi odpraviti. Da se zaradi takšnih vzrokov ne bi dogajale nesreče, je treba samo malo dobre volje vodstev podjetij in marsikatera stvar bi se dala izboljšati, ki bi v nasprotnem primeru lahko pomenila izvor za nezgodo. Takih nesreč, ki se dogode pri strojih zaradi tega, ker stroji niso po predpisih zavarovani (razne jermenice in zobata kolesa brez zaščitnih pokrovov), beleži statistika vedno manj, ker so bili taki grobi primeri nezavarovanja strojev že v glavnem vsi odpravljeni, bodisi na lastno pobudo podjetij, oziroma njihovih komisij za higiensko-tehnično zaščito, ali pa z odločbami inšpekcije za delo. Kolikor pa v zadnjem času po raznih podjetjih nabavljajo nove stroje, so pa tako podjetja z novim zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list FLRJ 53/57) po 53. členu dolžna, da obvezno kličejo, preden spuste take stroje v obratovanje, inšpekcijo za delo, ki strokovno ugotovi, ali stroj ustreza vsem veljavnim predpisom o varnosti, sicer le-ta sploh ne izda dovoljenja za obratovanje. Vsekakor je to močan ukrep za proizva-

jalce strojev, po drugi strani pa močno orožje za tiste, ki se po podjetjih pečajo z varnostjo pri delu. So na žalost še podjetja, ki na varnost ljudi ne polagajo dovolj pažnje ter gledajo samo na proizvodnjo, pri tem pa ne vedo, da z opuščanjem varnostnih ukrepov proizvodnjo celo zavirajo. Saj jim bolezenski izostanki in pa izostanki od dela zaradi nesreč prav gotovo ne zvišujejo proizvodnje. Taka podjetja vidijo zgolj samo tisto vsoto denarja, katero bi morala dati za izboljšanje higiensko-tehnične zaščite, ne vidijo pa tiste ogromne vsote, ki jim zaradi malomarnosti in premajhne brige za izboljšanje delovnih razmer in varnosti pri delu splava po vodi. Kot že omenjeno, je nezgod zaradi nezadostne zaščite čedalje manj. Žalostna pa je ugotovitev, da naraščajo nezgode, ki imajo vzrok v nepravilni in neurejeni opremi delovnih prostorov, n. pr.: zaradi nezadostne ali pokvarjene električne instalacije, slabe razsvetljave, ventilacije, slabe atmosfere, spolzkih tal ter raznih odprtin v tleh, ali pa zaradi tesnega delovnega mesta, raznih ozkih prehodov in nepravilno urejenih mest za nakladanje in razkladanje raznovrstnega materiala. Proti takim nepravilnostim je teže določiti kake standardne predpise, ker ima vsaka tovarna po svoje urejen okoliš okrog strojev in pa delovne prostore. Zato bi bila dolžnost tovarna, da na take nepravilnosti polaga več pažnje. Za nezgode, ki se dogajajo zaradi nepravilne organizacije pri delu, pa so dostikrat v nemajhni meri odgovorni mojstri in pa vodje posameznih obratov, ki ne polagajo na pravilno delo dovolj pažnje, kar pa je v prihodnje treba vsekakor postopoma odpraviti. Ponekod so za take napake deloma kriva podjetja, ker na vo-

Prof. Slava Rakovec:

SEM IN TJA PO ČRNI GORI

6. Izpod Prokletij v kanjon Morače

Clovek, ki rad potuje, je nenašiten. Čeprav smo videli že dosti lepega in doživeli marsikatero presenečenje, vendar se nam hoče še in še novih doživetij.

Ko se na večer v Andrijevici spravljamo spat, nam noče v glavo, da bi jutri nadaljevali pot proti zahodu, proti povirju Tare, ko nas pa srce vleče na jug, proti albanski meji, proti vznožju Prokletij.

A naš popotni načrt, ki je že tako natrpan, se ne da nič izpremeniti in zjutraj ob sedmih krenejo naši avtobusi iz Andrijevice proti Mateševu, spet v dolino gornje Tare.

Toda želja, da bi videli gornje Polimlje s Plavskim jezerom, da bi se od blizu nagledali slikovitih vrhov skalah Prokletij, ta želja je močnejša od popotnih načrtov in utegne premagati dokaj ovir. Končno se manjši skupini posreči najti šoferja, ki nas je voljan navsezgodaj ob zori popeljati ob Limu na jug, navzgor od Plavskega jezera, v povirje Lima do vznožja Prokletij na albanski meji.

Komaj se dani, že smo v avtobusu, kajti do sedmih zjutraj mo-

ramo bit že spet nazaj v Andrijevici, ki je oddaljena od Plava 27 km. Čeprav nismo naspani, smo vendar vsi dobre volje, ker se nam je izpolnila želja. In zdaj se vzpenjamo po cesti navzgor, ves čas po levem bregu Lima. Dolina je ozka, a prijazna, poseljena in obdelana. Največje naselje, ki se skozenj vozimo, je Murino, majhna in živa vas, sredi obdelanega Polimlja, ki slovi po svoji lepoti in privlačnosti.

Že smo ob vznožju Vizitorja, 2210 m visoke skalne gmote, ki se s svojimi jugovzhodnimi pobočji strmo spušča proti Plavskemu jezeru. Še nekaj ovinkov in že se zasveti v kotlinici mirna zrcalna ploskev Plavskega jezera.

Prvi sončni žarki so komaj obsijali skalne konice Prokletij, turisti in letoviščarji v hotelu ob jezeru še počivajo, zato je ob jezeru mir in tiho.

Kotlina je precej široka. Krog in krog jo obdaja venec gora in povrh teh grebenov, na jugu in na zahodu, je konec našega, tam je albanska meja. Jutro je jasno, vrhov se nikjer ne dotikajo oblaki, niti megle zato segajo naši pogledi prav tja onstran jezera proti Gusinju, kjer se neha cesta in naše državno ozemlje.

Plavsko jezero je ledeniško jezero, je več kot dva kilometra dolgo in okoli en in pol kilometra široko. Vendar se po svoji zunanji podobi dokaj loči od ostalih naših ledeniških jezer, ki so nekakšna gorska jezera, navadno z gozdovi obdana. Čeprav leži Plavsko jezero v višini 900 m nad morsk gladino, ne napravlja vtisa gorskega jezera, ker je jezerska kotlina tako široka, da se nam zdi, da smo tu ob jezerskem bregu na dnu široke kotanje, sredi nizkega sveta. Kajti vse naokrog se z dokajšnje višine zrcalijo na jezerski gladini gorski vršaci.

Nedaleč od jezera je naselje Plav. Od tu je še enajst kilometrov do Gusinja, poslednjega naselja ob cesti, mesteca orientalskega tipa. Od tam priteka v Plavsko jezero Luča, na spodnjem, severnem robu jezera pa oteka iz njega Lim.

Jezero je ob obali plitvo, v tej plitvini raste dokaj trsja, tako da je do čolnov, ki so turistom na razpolago, zgrajen dolg, lesen pomol.

Se en pogled krog in krog in treba je odriniti, kajti sončni žarki so z Vizitorja pripolzeli že navzdol domala do jezerske gladine. Čas priganja.

In zdaj po Polimlju spet navzdol in čez razmeroma kratek čas že spet gledamo Andrijevico, vso v soncu nad strugo Lima.

Se kratek skok v hotel »Komo-vi« in že smo spet na naših avtobusih, ki nas vozijo iz Polimlja ob dolini Gnjljega potoka na 1570 m visoki prelaz Trešnjevik, kjer je razvodje med porečjem Lima in porečjem Tare.

Spet brne motorji, spet se dvigamo v serpentinah strmo navzgor in spet spretne roke šoferjev ne prestando in temeljito obračajo volane zdaj v to, zdaj v nasprotno smer, saj se moramo na razmeroma kratki poti vzpeti kar za 770 m.

Ob poti si pobleže ogledamo primitivno prebivališče, spleteno iz vej in prekel in zadelano s posušanim rastlinjem. »Hiša« ima obliko stožca in je podobna indijanskemu šotoru. Seveda ima samo en prostor: okrogel in majhen, ki je nudil zavetje ljudem in njihovim živalim. Zdaj je ta primitivni dom opuščen; časi se pač izpreminjajo in standard se vendarle občutno dviga — zlasti še v Črni gori. Ljudje so si zgradili domove, podobne človeškim bivališčem povprečnega Evropejca.

Pa se spet dvigamo po serpentinah in končno prispemo na visoki gorski prelaz — na Trešnjevik. Tu izstopimo. Vsekakor se spleča za kratek čas zapustiti avtobuse, kajti redko kje je moč videti tako pro-

dilni kader po obratih ne polagajo dovolj pozornosti, bodisi da jim ne nudijo nobene strokovne izpopolnitve, ali pa da jih v primeru kakšnih nepravilnosti ne opozore, oziroma ne kaznujejo. Mojstri in vodje obratov bi pač poleg svojega dela, za katerega so postavljeni na svoja delovna mesta, morali imeti več čuta za ljudi, se pravi, morali bi skrbeti za čimvečjo varnost pri delu. Često pa opažamo, da je nekaterim vseeno, kako opravljajo delavci svoje delo. Vsako delo pa, ki ni varno organizirano, se pa prej ali slej konča z nezgodo. Če pa bi prav mojstri, ki imajo neposreden stik z delavci, znali le-tem pravilno tolmačiti prednosti varnega dela, bi se prav gotovo število nezdov zmanjšalo. Nadalje bi morali poskrbeti predvsem za nove delavce in delavke, da se za svoje delo čimprej in čimbolje usposobijo, da ne bo nezdov zaradi pomanjkanja sposobnosti. Pri uvajanju nove delovne sile v delo bi moralo biti vsaj v začetku več kontrole. Bolj množično bi morali začeti s priučevanjem na novo delo po principih praktičnega izobraževanja, kar se je že pozitivno izkazalo v nekaterih tržiških podjetjih, kot n. pr. v tovarni Peko in Bombažni predilnici in tkalnici. Ogromne uspehe v kranjskem okraju ima na tem področju tovarna čevljev Planika v Kranju, ki je po tem načinu poučevanja dosegla za preko 30 % krajši čas učenja, pri katerem je značilno to, da v vsaki fazi dela poleg ostalega v prvi vrsti poudarja varnost pri delu, kvaliteto izdelkov in pa hitro izdelavo. Mojstri naj bi bili v bodoče tudi ti, ki bi znali delavcem na najbolj prikladen način prikazati posledice nesreč, ki se zgodijo zaradi kršenja delovne discipline. Te vrste nezdov čisto zapuste tudi posledice, tako da človek postane invalid. Med te vrste nezdov štejejo tiste, ki se pripete zaradi odstranjevanja zaščitnih naprav ali pa natikovanja izpadlih jermen na

jermenice z roko v obratovanju itd. Precej nesreč se pripeti tudi zaradi fizičnih in psihičnih napak ter akutnih in kroničnih bolezni ali začasnih okvar funkcijskih organov pri delavcih. Zelo prav bi bilo, da bi bil vsak mojster seznanjen s takimi napakami pri delavcih, katerim je predpostavljen. Čestokrat se dogodi, da je kdo bolan, pa si ne upa tega potožiti svojemu nadrejenemu, ker se boji, da ga bo le-ta nahlulil, zato rajši trpi ter le s težavo opravlja svoje delo. Prav zato pa, ker ni z mislijo pri svojem delu, se ponesreči. Tudi zaradi nepravilnega osebnega odnosa delavca do dela ali do svojega predpostavljenega se dostikrat dogajajo razne nesreče. Take ljudi bi morali mojstri prepričati, da bi dobili zanimanje za delo, kolikor pa jim to ne bi uspelo, pa bi moral take ljudi pregledati psiholog, ki lahko z intervjujem ali pa z raznimi testi ugotovi, zakaj ti ljudje nimajo pravega zanimanja za svoje delo. Morda bi s premeštvitvijo takih ljudi na druga delovna mesta dosegli to, da bi dobili zanimanje za delo in s tem bi se prav gotovo zmanjšala možnost poškodb pri delu, ker bi pač tak človek dobil večji interes za delo in bi se znal bolj paziti. Poglavje zase so nezdove, ki se dogajajo zaradi nezadostnega počitka v prostem času (n. pr. delo izven podjetja, na polju, v privatni delavnici, gospodinjstvu, ali pa zaradi ponočevanja). Zaradi takih vzrokov je zelo veliko nezdov, ki so po navadi povezani še z ostalimi faktorji kot n. pr. zmanjšana osebnostna nepredvidnost zaradi utrujenosti, kar je vsekakor vzrok, da je poseben v letošnjem septembru, oktobru in deloma tudi novembru število nezdov tako naraslo v primerjavi z ostalimi meseci v letu. Znano je, da je v tržiških podjetjih zaposlene precej delovne sile iz okolice Tržiča, se pravi od tam, kjer imajo doma manjše pa tudi večje kmetije in zato poleg rednega dela v tovarni opravljajo

še vsa kmečka dela. Prav zaradi tega se pozna, da nezdove v tovarni naraščajo prav v tistem času, ko je na polju največ dela in to prav pri kmečkih ljudeh. Zelo verjetno pa je porast prav zaradi tega še večji, ker ni izključena možnost, da se ljudje ponesrečijo doma in tako nezdovo potem prijavijo kot nezdovo pri delu, to pa čisto iz tega razloga, ker so izostanki zaradi obratnih nezdov plačani 100 %. V bodoče bo treba, da podjetja poostrijo kontrolo pri prijavljanju obratnih nezdov. Koliko je takih primerov, ko se ponesrečenec ali udari ali vbode itd., nato pa se mu po enem ali dveh tednih stanje toliko poslabša, da mora ostati zaradi tega doma. Pri takih primerih nastane vprašanje, ali se je delavec res ponesrečil v tovarni, ali pa se je nesreča zgodila doma. Dostikrat pri takšnih nesrečah ponesrečenec ne more navesti nobene priče, ker jo pravzaprav nima. Zato mora seveda tisti, ki nezdovo prijavlja, enostavno ponesrečencu verjeti, da se je pač res poškodoval v tovarni, oz. na poti na delo ali z dela. Iz tega je potem lahko razumljivo, da število nesreč samo narašča, namesto da bi padalo. Prav zato je treba ljudi prepričati, da naj za take majhne nezdove, ki niso sprva tako resnega značaja, iščejo prvo pomoč v obratu, kjer se obenem tudi vpiše, kdaj in komu je bila prva pomoč nudena. Če po nekaj dneh ponesrečenec zaradi take nezdove izostane od dela, je to zanj dober dokument, da se je res ponesrečil med delovnim časom. Če hočemo odpraviti take primere, oziroma če torej hočemo v zvezi s tem preprečiti porast obratnih nesreč, potem takih primerov, ki so dvomljivi, ne prijavljamo prej, dokler nismo trdno prepričani, ali se je res dogodil pri delu v tovarni. Na ta način se bodo ljudje navadili reda in število nezdov bo prav gotovo nižje. Prav tako, kot za nezdove pri delu, velja porast za nezdove na

poti v službo oziroma iz službe. Procent teh nezdov v primeru s celotnim številom poškodb je sorazmerno visok, saj znaša 14,74 %. Tudi za te nezdove je težko ugotoviti, ali spada posamezni primer pod obratno nezdovo ali ne. Prav posebno dvomljivo je za tiste nezdove, ki se dogode na poti z dela proti domu. Praviloma se za obratno nezdovo šteje samo nezdova na poti iz tovarne pa do doma, seveda če se ponesrečenec ni med potjo kje zadrževal po privatnih opravkih. Kakor hitro pa se nekje ustavi, n. pr. gre v trgovino ipd., potem se nezdova, ki bi se pripetila od trgovine pa do doma praviloma ne bi smela smatrati kot obratna nezdova. To pa je sila težko ugotavljati in se verjetno po navadi kar vse nezdove na vsej poti od tovarne pa do doma brez razlike tretirajo kot obratne.

Število nezdov na poti na delo in z dela (pa tudi nezdov pri delu) skušajo v zadnjem času podjetja zmanjšati na ta način, da uvajajo prevoz delavcev na delo v avtobusi. Čeprav letos že skoraj vse leto vozijo na območju Tržiča avtobusi na delo na petih progah, se število nesreč zaradi tega očitno ni zmanjšalo, temveč nasprotno, v nekaterih tovarnah je celo naraslo. Zanimivo je dejstvo, da se je že precej delavcev ponesrečilo celo v avtobusih. Za take primere z vso gotovostjo lahko trdimo, da gre za skrajno nepredvidnost, bodisi ponesrečencev samih ali pa ostalih sopotnikov. Vsekakor bi bilo nujno potrebno, da bi se ljudje v nekoliko večji meri zavedali, da oni sami s svojo pomočjo najlažje prispevajo k znižanju števila nezdov, seveda če jim je količjak do tega. S skupno pomočjo in s sodelovanjem slehernega člana naše skupnosti bo možno izboljšati varnost pri delu in s tem v zvezi tudi zmanjšati število obratnih nezdov. Zavedajmo se, da delamo za sebe, s tem pa gradimo boljše pogoje za naše naslednike.

Franc Šarabon

strane gozdne površine kot od tu. S prelaza pa vidimo tudi čudovite skalne Komove: Kučki in Vasojevički Kom, dve kameniti piramidi, ki druga poleg druge s svojimi ostrimi vrhovi tekmuje, katera bo segla višje (2484 m in 2460 m).

Nasproti skalnim Komovom se na severu dviga prostrana in zaobljena Bjelasica, do vrha pokrita z gozdovi. Razgled je čudovit. Na skrajnem jugu je videti Vizitor in za njim skalni zid Prokletij. Pod nami je dolina Drčke Rijeke, proti vzhodu pa dolina Gnjilega Potoka.

S sončne jase na višini nas vozijo avtobusi spet navzdol, po strmih in ostrih ovinkih v dolino Drčke, ki je pritok Tare. Ob njunem sotočju je nastalo Mateševo. Tu smo na križišču: na vzhod vodi cesta v Andrijevo in Ivangrad ter proti Raški, na sever v Kolašin in Mojkovac ter proti severu do Priboja in Višegrada, na jug proti Titogradu. V to smer obrnejo naši avtobusi. Vozimo se spet po dolini Tare navzgor skozi majhne vasi: Jasen, Jabuka, Pajkov Vir, Uvač in Han Gorančiča (čudovita imena, kaj?), kjer nastaja Tara iz izvira Opasnice in Veruše. Nekaj časa se vozimo ob Veruši. Njena dolina je polna sledov iz ledeniške dobe; zlasti se čudimo velikanskemu morenskemu nasipu na levi strani ceste, ki si ga pobježe ogledamo, ker je edinstven po svoji velikosti in višini.

Na planinah okrog Tarine doline, na Sinjajevini, Bjelasici in Komovih so bili namreč v ledeni dobi ledeniki, ki so se spuščali po dolinah Tarinih pritokov. Na tem ozemlju so izviri številnih rek, ki pripadajo črnomoškemu in jadranskemu porečju. Pokrajina je pokrita z bogatimi pašniki in gozdovi. Prebivalci se ukvarjajo s poljedelstvom le v dnu dolin, v višjih legah pa z živinorejo. Sele v poslednjem času prihaja do izraza gozdarstvo, pa tudi manjša lesna industrija.

Kmalu zapustimo Verušo, z njo pa ne le povirje Tare, ampak tudi črnogorsko porečje in se na Raškovem Guvnu, 1260 m visokem prelazu dvignemo na razvodje med Taro in Moračo, med črnogorskim in jadranskim porečjem. Na prelazu je hiša, od njene južne stene odteka voda proti Jadranskemu morju, od severne pa k Črnemu morju.

Vozimo se preko Lijeve Rijeke do Jablana. Spet imajo šoferji izredno naporno delo, dvigamo se spet strmo navzgor proti prelazu Vjetreniku. Tu okrog Jablana, med Lijevo Rijekom in Vjetrenikom se pokrajina temeljito izpremeni. Na sever odtod so tla iz skrilavcev in peščenjakov, vode je povsod dovolj, reke in potoki tvorijo gosti mrežo, zato je tudi rastlinstvo kar bujno: vsepovsod so tla porasla ali z gozdovi ali s pašniki.

Proti jugu pa prehajamo v pokrajino, ki jo sestavljajo apnenici. Rastja je vedno manj, površinsko tekoče vode skorajda ni več, na domala golih apnenic opazimo značilne kraške pojave.

Sonce pripeka, skale žehte od vročine, da zrak kar migota, studenca nikjer, da bi se človek napil. A ko se z Vjetrenika pripeljemo preko kraške goličave, ki je že nagnjena k Zetski kotlini in Skadarskemu jezeru, v pogostnih serpentinah do vasi Pelevi Brijeg, stoje ob cesti domačini, ki ponujajo sveže sočne fige. Že občutimo vpliv modificiranega sredozemskega podnebja. Kakšna blagodat! Sredi teh pustih, vročih skal, kjer ni najti požirka vode, rastejo sočni mediteranski sadeži, ki nas nasitijo in odžejajo obenem. Kajti želodci so nam že temeljito prazni, dokajšen del poti je danes že za nami.

In spet se spuščamo navzdol, nad dolino Male Rijeke po pobočju Bratonožičev mimo vasic Klopot in Potkriša, ki sta na konglomeratnih fluvioglacialnih terasah. Obdelane zemlje je sila, sila malo, le po majhnih vrtačah in uvalah. Tekoče vode in studencev ni, prebivalci love borno dežnico in vsi se sprašujemo, kako dolgo bodo ostale takele pokrajine še poseljene. Kajti zdi se, da ni večdaleč čas, ko bodo ljudje zapustili odročno kraško goličavo, se za-

poslili v mestu in skromni kamniti domovi bodo ostali opuščeni, osamljene stavbe.

Cesta vodi navzdol, v dno doline, od izliva Male Rijeke v Moračo, kjer je vas Bioče. Tu se cesta, po kateri smo se pripeljali, stika z novo avtomobilsko cesto, ki vodi po kanjonu Morače na sever, skozi impozantni kanjon Platiže.

Čeprav vodi nova cesta po silno težavnem terenu, je vendar zgrajena kot sodobna 9 m široka avtomobilska cesta. Je del bodoče magistrale, ki bo vezala Beograd z Jadranskim morjem. Za to, da so jo speljali po tako težavnem terenu, saj je cesta skozi Platiže kar na nekaj kilometrov dolžine vsekana v vertikalnih stenah in vodi skozi številne predore, je govorilo več činiteljev. Predvsem je pot po kanjonu Morače dosti krajša, kot dosedanja cesta iz Titograda mimo Kolašina na sever. Razen tega se nova cesta izogne prehodom čez visoka razvodja in številne prelaze, ki jih pozimi zatrpa sneg in postanejo neprehodni. Dolina Morače pa je še dosegljiva toplim sredozemskim vplivom, zato nova cesta vodi skozi toplejšje kraje in preko prisojnih pobočij ter ne bo izpostavljena snežnim zamaškom in na njej promet pozimi ne bo zastal. Poleg tega nova cesta povezuje med seboj kraje, ki so bili doslej v popolnem prometnem za-

O tistih, ki nam strežejo

Osebe v naših trgovinah

V letnih poročilih o gospodarstvu v tržiški občini je bilo pojasnjeno, kako malo je interesentov za zaposlitev v trgovini. To stanje se v Tržiču vsaj zazda ni spremenilo, četudi se v okraju stanje že zboljšuje. Trgovina še vedno zaposluje več žensk kot moških (72:28). Večina moške delovne sile tvorijo starejši ljudje in moškega naraščaja primanjkuje. Tudi pri odlični organizaciji in tehnični opremljenosti trgovine ne bo možno zadovoljiti potrošnikov. Tendence fluktuacije v trgovini je zelo velika, bila pa bi še večja, če ne bi trgovsko osebje pričakovalo, da se bo njihov položaj uredil z novimi tarifnimi pravilniki in da bo potem prejemale realnejšo plačo.

V trgovini delovnega učinka ni mogoče meriti z istimi merili kot v proizvodnji. V trgovini je lahko ta učinek zelo relativen (velik promet s slabo postrežbo ali majhen promet z zelo dobro postrežbo). Če vzamemo obstoječe stanje kot dobro, se je storilnost v trgovini zelo dvignila, kar dokazuje povprečni mesečni promet na enega zaposlenega. Porast delovne storilnosti znaša v tržiški občini čistih 7%. Primerjava prometa na enega prodajalca v trgovini z živili v Zahodni Nemčiji, ki ima odlično opremljene trgovine, kaže, da je tam promet na enega prodajalca isti kot na Gorenjskem.

In osebni prejemki trgovskega osebja?

Bili so vedno ena izmed najbolj kritičnih točk v kadrovske problematiki, in sicer zato, ker dela osebje v trgovini v posebnih razmerah, ki so: deljen delovni čas, neposredno delo z ljudmi, ročno in umsko delo, večkrat tudi znanje jezikov, strokovna izobrazba z rangom najmanj 6 razredov srednje šole (za kvalificirane delavce), velika mate-

rialna odgovornost, konstantno naraščanje delovne storilnosti, minimalna akumulacija itd.

Te posebnosti se v trgovini doslej niso dovolj upoštevale, zato je tudi prišlo do visoke fluktuacije in zastoja pri vključevanju delovne sile. Šele lani se je položaj izboljšal, kot posledica spremenjenega sistema delitve dohodka v trgovini, ki pa se je letos zaradi ponovnih sprememb zopet bistveno poslabšal in sedanja osebni prejemki v razmerju s povečano delovno storilnostjo zopet ne morejo zadovoljiti.

V trgovini na drobno v okraju Kranj znaša povprečna mesečna plača kvalificiranega delavca din 11.390.—, uslužbenca pa 12.020 din, medtem ko znaša povprečna plača industrijskega delavca v merilu slovenske republike po 13.474 din, uslužbenca pa 14.564 din.

Lani so bili osebni prejemki trgovskega osebja povprečno višji kot letos (podatki posneti iz polletnega poročila TZ LRS 1958). Primerjava tarifnih postavk v trgovini v odnosu na industrijo kaže, da so osebni dohodki uslužbencev v industriji višji kot v trgovini ter je vzroke iskati v nadurah, plačah po normi, premijah in prejemkih, ki izvirajo iz presežka osebnih dohodkov nad tarifnim pravilnikom. Vse to samo dokazuje, da osebni prejemki trgovskih delavcev zaostajajo za prejemki v drugih gospodarskih panogah, pri čemer je upoštevati predvsem specialne zahteve, ki jih ima trgovski poklic in da se trgovski delavci zaposlujejo v industriji le kot uslužbenci. Industrijski delavec včasih išče postranski popoldanski zaslužek, trgovski delavec tega ne more zaradi deljenega delovnega časa.

Kako izboljšati stanje?

Trgovina bo morala vsaj še nekaj let sprejemati čimveč moških vajencev in občinska posredovalnica za delo naj usmerja čimveč moške mladine v trgovski poklic, zlasti v stroke s težjim ročnim delom. S pravilno tarifno politiko bo treba stimulirati osebje v trgovini za pridobivanje višjih kvalifikacij s strokovnimi izpiti.

V trgovini bo treba preprečevati fluktuacijo z odpiranjem nepretrgoma odprtih trgovin, kar bo omo-

gočilo trgovskim delavcem nepretrgano 8-urno zaposlitev in treba bo izboljšati delovne razmere s postopnim izboljšanjem tehnične opreme, modernizacijo prodajalnih, predpakiranih blaga in večjo skrbjo za življenje trgovskega delavca. Vpeljati bo treba tarifne postavke trgovskega osebja s tarifnimi postavkami v industriji in omogočiti trgovini takšen dohodek, da bo lahko iz njega črpala tudi sredstva za povečanje osebnih dohodkov.

Pisma naših bralcev

Mnogo je prebivalcev Tržiča, ki si doma ne morejo ali pa tudi ne utegnejo peči kruha. Čeprav je domač kruh okusnejši, si vendar morajo kupovati kruh v pekarni.

Ne bi se hoteli spuščati v vprašanje, zakaj kruh iz tržiške pekarnice ni okusnejši, marveč bi le vprašali, zakaj pogosto ni mogoče dobiti črnega kruha, zlasti ob sobotah ne.

Zdi se nam, da bi se dalo z dobro voljo vendar urediti peko kruha tako, da bi bili vedno na razpolago obe vrsti kruha: črn in bel.

Razumljivo je, da včasih zmanjka žemelj, drugi rogličev, tretjič ni makovk, kajti potrošnja tega peciva verjetno zelo koleba. Teže pa razumemo, kako da ni mogoče speči toliko črnega kruha, da bi bil vsak dan vsakomur na razpolago. Saj verjetno uslužbenci pekarnice vsaj približno vedo, koliko se tega in onega kruha proda, in bi torej ob sobotah okoli osme ure zjutraj ne smelo črnega kruha že zmanjkati. Zgodilo se je, da smo čakali na črn kruh celo sobotno dopoldne, pa tudi še dobršen del popoldneva.

In vendar vemo, da je zlasti za doraščajočo mladež črn kruh bolj zdrav kot bel, ker vsebuje snovi,

ki jih v belem kruhu ni, ker smo iz njega izločili otrobe.

Razumemo, da se zgodi, da včasih kruha zmanjka, ker je pač potrošnja kak dan večja, ne zdi se nam pa prav, da je pogosto na prodaj le ena vrsta kruha. Saj bi se vendar dalo z dobro voljo tudi to urediti in postreči potrošnikom s črnim in belim kruhom v takšnem razmerju, kot ga pač žele imeti.

Jeseni je bil večkrat na razpolago tudi prav okusen ržen kruh. Ali ne bi bilo mogoče takšen okusen ržen kruh stalno peči? Ali je morda bilo povpraševanje po njem premajhno, da se peka ni izplačala? Težko bi temu verjeli, saj bi ljudje gotovo radi posegali po zares okusnem rženem kruhu, če bi bil stalno na prodaj, in bi se nanj sčasoma navadili tudi tisti, ki jim od kraja ni tako všeč. Zeleli bi, da bi ob dnevih, ko ni na prodaj zadosti črnega kruha, mogli mesto njega kupiti rženega in ne samo belega.

Dopisujte v

Tržiški vestnik

tišju in se zato niso mogli razviti, čeprav imajo za to objektivne pogoje. In končno: ta cesta je velikanskega turističnega pomena, saj odkriva čudovite prirodne lepote in kulturno-zgodovinske znamenitosti, ki so bile doslej skoro nedostopne in ki jim zlepa kje ni najti primere.

Ceprav smo bili že izmučeni od dolge vožnje, vendar smo postali spet sveži in živahni, ko so pri Bioči zavili naši avtobusi na novo cesto proti severu v grandiozni kanjon Platijske. Globoko v strugi pod cesto teče bistra Morača in kmalu smo med visokimi, navpičnimi stenami, ki se dvigajo visoko proti nebu.

Kanjon Morače je prav gotovo turistična privlačnost prve vrste, vendar je malo znan, ne le tujcem, ampak tudi nam Jugoslovancem, ker je bil pač vse doslej težko dostopen. Kanjon je zelo globok, njegova pobočja so silno strma, marsikje navpična in ponekod je masivnost teh mogočnih apnenih skladov tolikšna, da človeka stene kar pritiskajo in dušijo. Vsekakor se sredi te mogočne divjine človek počuti po eni strani zelo majhnega sredi pokrajine, ki daje čutilni veličino elementarnih prirodnih sil, po drugi strani pa ponosnega, ker mu je uspelo premagati naravo in odpreti njena nedra s tako cesto, kakršna vodi danes skozi Platijske.

Vtisi so zelo močni. Ko stojim na robu ceste in se oziram navzdol

v strugo, kjer se smaragdno zelena Morača nemirno premetava v ozkem koritu, in oziram navzgor, gantski okvir, se ne morem nagledati tega izrednega sveta. Stene so domala gole. Reka se bučno in silovito prebija skozi tesno dolino, ki jo je vrezavala milijone let. Razen tega pa kanjonske stene nudijo kot odprta knjiga možnost, da z njih čitamo zgodovino zemeljske skorje od davne geološke preteklosti dalje.

Zato se kar nič ne čudimo, ko opazimo ob cesti skromno lesenjajočo, ki ima nad vzhodom napisano tablo: Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, terenska sekcija Platijske. Prav gotovo je to za geologe marsikaj zanimivega.

Ob Morači se cesta prebija navzgor. Ker marsikje še ni do konca zgrajena, moramo izstopati in peš preidemo preko mostov in ovinkov, kajti tudi korajža črnogorskih šoferjev ima svoje meje. Pa nič za to, če malo pešočimo, saj vidimo kot pešci še več, kot nam morejo nuditi pogledi iz avtobusov.

Prešli smo že skozi dvanajst predorov in zdaj se dolina nekoliko razširi. Tu je Donja Rovca. A kmalu smo spet v soteski Subodanj. In ko se zapeljemo še iz te soteske, ugledamo pod sabo čudovito sliko: na višini stoji samostan Morača, pod njim pa se spušča voda v čudovitem slapu v strugo Morače.

Manastir Morača je eden naših najznamenitejših srednjeveških spomenikov. Stoji v zelo slikoviti okolici, zraven reke, nad slapom Svetigora. Samostan ima dve cerkvi, glavno in večjo iz XIII. stoletja in drugo manjšo iz XVII. stoletja. Sredi samostanskega kompleksa je veliko dvorišče, okrog katerega so stavbe v sklenjenem obroču.

Glavna cerkev je bila sezidana leta 1252. S freskami jo je dal okrasiti knez Stefan, sin velikega kneza Vukana in vnuk Stefana Nemanje. Po svoji arhitekturi spada cerkev v najstarejšo skupino naših cerkvenih spomenikov, takozvano »raško šolo«, na kateri se očituje močan romanski vpliv. Zidana je iz pravilno obklesanih kosov sive. Glavni dekorativni elementi njene arhitekture sta dva portala romanskega tipa in bifore na apsidi in na zapadnem zidu. Ti elementi kot tudi nizki, zidani ikonostas in sedeži v apsidi s škofovskim prestolom so zgrajeni iz sivega marmorja. Prav tako tudi pod, ki ima na sredini rozete iz rdeče-belega marmorja.

V cerkvi nam je menih pokazal tudi znameniti »Oktoih«, tiskan že leta 1493 v tiskarni nad Rijeko Crnojevičev, na Obodu.

Freske iz XIII. stoletja, ki so velike umetniške vrednosti, so se ohranile samo v manjšem prostoru poleg cerkve. Tu je tudi znamenita freska preroka Elije, ki je pred

nekaj leti na razstavi naše srednjeveške umetnosti v Parizu vzbudila veliko pozornost. Ves ciklus fresk predstavlja ikonografsko vrednost pri nas. Ostanke fresk pa pričajo, da je Morača pomemben umetnostno-zgodovinski spomenik, ki je bil po umetnostnih dosežkih enakovreden Mileševu, Peči in Sopočanom.

Ker je bila v turških časih cerkev požgana in se je ohranil le del teh znamenitih fresk, je bila cerkev v XVI. stoletju ponovno poslikana. Tudi kasnejše freske so tu, iz XVII. stoletja, iz časa turške sužnosti, a so mnogo manjših umetniških kvalitete.

Razen fresk je v cerkvi še dragocen ikonostas in zlasti lepa vhodna vrata, okrašena z rezljano slonovo kostjo. Ogleda vredne so v cerkvi tudi nekatere slike, intarzije itd.

Skratka: Morača je eden naših znamenitih umetniških spomenikov, kjer je kot le redkokje zastopano umetniško ustvarjanje od XIII. pa do XVIII. stoletja.

Po ogledu cerkve in samostana smo si ogledali še njuno neposredno okolico, si privezali dušo z obvezno pečeno jagnjetino in papriko, se porazgovorili z delavci, ki grade novo cesto proti Kolašinu (med njimi smo našli slovensko govorečega možakarja), pa spet šli navzdol do avtobusov, ki so nas popeljali skozi kanjon na jug — proti Titogradu.

Anton Costa:

Potovanje na svetovno razstavo v Bruslju

Takoj ko sem zvedel za priprave svetovne razstave v Bruslju, me je ta kot geografa zamikala. Sklenil sem, da jo obiščem, če bo le mogoče, saj znam varčevati in se odreči marsičemu, samo da kaj lepega in zanimivega vidim in doživim.

In tako sem se pričel pripravljati za potovanje, ki ga je pripravil »Putnik Slovenija« čez Italijo, Švico in Francijo v Belgijo in nazaj čez Nemčijo in Avstrijo. Vse je potekalo srečno in v nedeljo, 31. avgusta sem odpotoval z avtobusom v večernih urah iz Ljubljane v družbi štiridesetih sopotnikov iz raznih slovenskih krajev.

Domovino smo zapustili pri Sezani na jugoslovanski-italijanski meji. Nočna vožnja je potekala mimo industrijskega Tržiča (Monfalcone) in dalje po enolični Furlanski in Beneški ravnini. 1. septembra smo v zgodnjih jutranjih urah prispeli v Verono.

Mesto omenjajo že stari rimski viri. V srednjem veku je bila Verona znamenita trdnjava in mestna država, ki jo je upravljalo bogato meščansko plemstvo, gospoda, signoria. Danes šteje okoli 199.000 prebivalcev, je važno železniško križišče in trgovsko, industrijsko mesto, ki hrani bogate kulturne zgodovinske spomenike. Med temi so najpomembnejši: Piazza Erbe (tržni trg), Piazza dei Signori (Gospodski trg), ki jo obdajajo zanimive arhitektonske zgradbe, Casa di Giulietta (Julijina hiša), Duomo (stolnica), Amfiteatro Arena (nekdanje dobro ohranjeno rimsko gledališče, ki služi danes kot letno gledališče), Castelvecchio (stari grad), Tomba di Giulietta (Julijina grobnica), Palazzo Barbieri (palata Barbieri) ter staro mestno obzidje z več vrati. Kraj je znan kot »La Città di Giulietta« (Julijino mesto), mesto velike ljubezni med Romeom in Julijo, ki jo je zajel veliki dramatik Shakespeare v svoji žaloprij. Leži ob alpski reki Adizi (Adige).

Po dobrem enournem ogledu Verone smo se odpeljali proti Milanu. Med potjo smo se za pol ure ustavili še ob Gardskem jezeru (Lago di Garda) v kraju Peschiera. Jezero s površino 370 kvadratnih kilometrov leži v nadmorski višini 66 m, je dolgo 52 in najširše 17,5 km ter izvira iz ledene dobe. Po njem plovejo parniki. Na severu ga obdajajo Alpe, Dolomiti, na jugu ravninski in gričevnati svet med krajema Garda in Brescia, ki je že pod vplivi sredozemskega podnebja. Okolica je prav slikovita in še posebej poudarjena s starimi fevdalnimi zgradbami v Malcesini in Sirmioni. Ni čudno, da so jo opevali različni pesniki kot rimski Vergil, nemški Goethe in italijanski d'Annunzio. Škoda, da je ležala nad jezerom jutranja megla.

Dopoldne smo po moderni avtomobilski cesti prispeli v Milano, najpomembnejše severno italijansko mesto v Lombardiji, ležeče med rekama Adda in Ticino, največje mesto Italije z enim in pol milijona prebivalcev ter silno razvito trgovino in industrijo. Naj omenim, da smo morali na vseh modernih cestah v Italiji plačevati cestno takso, ki je bila vračunana v potne stroške. Milano je

tudi križišče petih važnih železniških prog, ki so usmerjene proti pomembnim alpskim prevalom St. Bernhard (2472 m), Simplon (2010 m), St. Gotthard (2112 m), Splügen (2117 m), Bernina (2330 m).

Po nastanitvi v hotelu Peruginu, kjer nas je prijazno iznenadil slovensko govoreči upravnik, smo imeli krožno vožnjo po mestu in prosto popoldne, da smo si ogledali mestne znamenitosti. Tudi to mesto ima svoje začetke v rimski dobi. Danes mora vsakdo videti: Duomo (stolnico) iz belega marmorja v prekrasem gotskem slogu z nešteti stolpci in loki, ki sega v višino 108,50 m in ima 4440 kipov; graditi so jo začeli leta 1386. Galerijo Vittorio Emanuele in Piazza Duomo (Stolni trg), ki vsi trije sestavljajo lepo arhitektonsko celoto; Teatro alla Scala (Milansko Skalo), svetovno znano gledališče, opero z muzikalnim, gledališkim muzejem (Museo Teatrale), v katerem vidimo predmete in dela, ki so bila v neposredni zvezi z velikimi glasbeniki in dirigenti: Verdijem, Rossinijem, Puccinijem, Bellinijem, Paganinijem, Donizettijem, Chopinom, Wagnerjem, Mozartom in drugimi; pred gledališčem stoji spomenik Leonarda da Vincija, velikega slikarja, ki se je zanimal tudi za znanstvena in tehnična vprašanja, kar vse lahko vidimo v muzeju Museo Nazionale della Scienza e della Tecnica »Leonardo da Vinci« v poslopju starega samostana Olivetana; Castello Sforzesco (grad Sforzesco) iz leta 1450; park s slavolokom miru (Arco della Pace), ki izvira iz Napoleonove dobe; Santuario di S. Maria della Grazie (Marijino svetišče), poleg katerega je v nekdanjem dominikanskem samostanu znamenita slika Leonarda da Vincija »Zadnja večerja«, imenovana »Cenacolo«; Cimitero Monumentale (pokopališče), ki je z arkadami, obokanimi hodniki in nagrobniki velike umetniške vrednosti; pinakoteko Ambrosiano (zbirko likovnih umetnin), ustanovljeno leta 1618; baziliko S. Ambrogio; baziliko S. Lorenzo z ostanki rimskega peristila ali stebrovja; Stazione Centrale (moderni osrednji kolodvor); Monumento Cinque Giornate (spomenik, ki spominja na krvave petdnevne upore proti avstrijski okupaciji Lombardije v času probujajoče se Italije leta 1848); velesejemske prostore (Fiera Campionaria), kjer prirejajo vsako leto velike razstave meseca aprila; Fiatovo tovarno avtomobilov in velik hotel Titanus s čez 1000 sobami. Končno je še znan trg Piazza le Loreto, na katerem so obesili Mussolinija, ki je hotel ob potu skozi Milano zbežati iz Italije.

2. septembra smo se zjutraj odpeljali po avtocesti iz Milana proti jezeru Lago Maggiore v nadmorski višini 194 m na italijansko-švicarski meji s površino 212 kvadratnih km. Naj tu pripomnim, da je prej omenjeno Gardsko jezero po svoji površini večje od našega Ohridskega (367 kvadrat. km) in Prepsanskega jezera (285 kvadrat. km), a Lago Maggiore manjše od obeh naših jezer. Je tudi iz ledene dobe. Po njem plovejo parniki, ki povezujejo znane, ob jezeru ležeče italijanske kraje Arona, Laveno, Stresa, Lido, Baveno, Pallanza

in Intra v Comuni Verbania ter švicarski Locarno. Ko smo se vozili proti Stresi, ki je poleg Locarna znano diplomatsko shajališče, sem imel vtis, da se vozim v okolici našega prelepega Dubrovnika, tako so tod bogati nasadi in vrtovi, polni cvetja in lepoticnega rastlinstva. Kakor ob Gardskem jezeru, tako si tu podajata roke alpsko in toplo podnebje. Jezero ima več manjših otočkov in iz Strese smo videli otoke Isola Bella, ki ima razkošno vrtno teraso s stopnišči in sohami, Isola Pescatori in Isola Madre, ki sta bolj ribiškega značaja kot obrežna Fariola, mimo katere smo zavili proti Domodossoli in Isselu ob italijansko-švicarski meji pod alpskim prevalom Simplon.

Ko smo se vozili po slovesu od jezera skozi dolino Val d'Osola, nas so pritegnili ostanki razdeljanja simplonske ceste in železniške proge, ki so ga povzročile hude nevihte in nalivi sredi letošnjega avgusta. Razdeljanje se je razprostiralo v dolžino kakih 500 m, tako da je bil promet pretrgan dvajset dni. V višinah so se odtrgali namreč veliki granitni bloki in voda in plazovi kamenja so uničili majhno naselbino. Ako bi sem dospeli le nekaj dni prej, ne bi mogli tod nadaljevati poti in bi se morali usmeriti proti prevalu St. Gotthard.

Tako pa smo se pričeli za zanimivimi cestnimi predori, podobni tistim pri Hudičevem mostu na poti iz Tržiča v Jelendol, in za švicarskim obmejnim krajem Gondo dvigati v ključih simplonske ceste. Često sedaj širijo in modernizirajo. Povsod smo opazili granit. In čeprav je švicarski svet lep, vendar nima tiste značilne naše alpske domačnosti in ljubkosti v oblikovitosti in rasti. V Simplonski vasi je imela prav tedaj svoje redne vaje švicarska vojska. Švicarji ničesar ne skrivajo in se stalno v obdobjih vadijo za obrambo domovine kljub svoji miroljubnosti in nevtlačnosti. V tem pogledu bi se moral učiti od njih marsikdo naših rezervistov in negodovalcev.

Sam simplonski preval doseže 2010 m nadmorske višine in povezuje Lombardijo v Italiji s Švico. Pod njim sta speljana dva vzporedna železniška predora v dolžini 19.823 m. Starejši je zgrajen v letih 1898 in 1906 po prizadevanju Francije, Švice in Italije nekako 100 let potem, ko je Napoleon gradil čez preval cesto, mlajši v letih 1912 in 1922 zaradi velikega prometa. Na gradnjo Napoleonove ceste nas še danes spominjata na samem Simplonu iz skale izklesan velik sedeč orel in utrdba v že omenjenem kraju Gondo. Elektrificirana simplonska proga služi mednarodni povezavi med Zahodom (Okcidentom) in Vzhodom (Orientom). Tod vozi tudi pri nas znani »Orient Ekspres«. Od hotelov na Simplonu je lep pogled na Fletschhorn (3996 m), Breithorn (3368 metrov) in rajdo gora Bernskih Alp od Gletschhorna (3953 m) tja do Aletschhorna (4182 m), Finsteraarhorna in Jungfrau (4166 m) z njihovimi snežišči in ledeniki. Toda zbiralec planinskih žigov ne priporoča hotela Hospitz, ker tu postreže neprijazna oskrbnica le tistemu, ki plačuje visoke cene.

S prevala smo se spuščali proti lepemu Brigu (Brigueju) ob Rhoni (673 m) zopet v ključih in zanimivo je bilo opazovati padajoče potoke, ki izvirajo v velikih višinah, ker tu ni apnenca, in značilne lesene švicarske hiše. V Brigu se odcepita od simplonske proge proga proti Luzernu in Andermattu pod prevalom Furka in proga proti Bernu, imenovana Loetschbergbahn, ki je speljana čez Bernske Alpe (Berner Oberland) skozi 14.612 m dolg predor Loetsch, zgrajen med leti 1906 in 1913, in mimo Thunskega jezera. Iz Rhonske doline je proti višinam speljanih več turističnih žičnic in prav gotovo bi se hitro poslužil tiste, ki je speljana na Belalp (2137 m), če bi nekaj časa ostali v Brigu, da bi videl rajdo gora, med katerimi smo se spuščali s Simplona, in tisto z mogočnim in najlepšim alpskim vrhom — Matterhornom (4506 m).

Vozili smo se dalje ob Rhoni skozi Visp, kjer se odcepi transska dolina proti Zermattu pod Matterhornom in Peninskim Alpam; Sion, glavno mesto romanskega kantona (samoupravne pokrajine) Valais - Wallis; in Martigny - kjer se odcepi ena smer proti znanemu alpskemu prevalu Veliki St. Bernhard, druga z zobato železnico proti Chamonixu v Franciji pod streho Evrope Mont Blanc (4810 m); proti Zenevskemu ali Lemanskemu jezeru. Vso pot so nas spremljali vinogradi in sadovnjaki in človeku se zdi kar čudno, da leži taka pokrajina v obsevu štiristočakov. Povsod pa tudi izrabljajo z višine padajočo vodo za hidrocentrale in je tako vsa Švica silno močno elektrificirana.

Sledila je vožnja ob jezeru skozi svetovno znana letoviška mesta Montreux, Vevey in Lausanne-Ouchy v kantonu Vaud-Waadt do Zeneve (Genève). Jezero je ledeniškega izvora, ima 581 kvadratnih km, globoko je do 309 m in leži v nadmorski višini 375 m. Po površini je večje od našega Skadarskega jezera (370 kvadrat. km). Vanj in iz njega teče reka Rhon, je torej rečno jezero. Južno stran obdajajo Savojske Alpe; severno griči z vinogradi, Švicarska visoka ravan in sredogorje Francoske Jure. Tu je švicarska sončna riviera (topla obala »švicarskega morja«).

V Lausanni (z okoli 106.000 prebivalci) in Zenevi (z okoli 145.000 prebivalci) smo se ustavili, da smo si ju ogledali. Lausanne, kjer je sedež mednarodnega Rdečega križa, je obsevalo pozno popoldansko sonce, Zeneva nas je pozdravila v večeru in s tisočimi lučmi. Ne moremo pozabiti v jezeru stoječega 120 m visokega in razsvetljenega vodometaja; čudovite cvetlične ure, ki ima v vsakem letnem času drugačen nasad, in baročnega vodometaja, čudovito osvetljenega, v parku; kantonalnega mostu ob izlivu Rhona iz jezera in rečnega otočka Rousseau. Z mostu, na katerem vise zastave vseh švicarskih kantonov, je podnevi čudovit pogled na Mont Blanc. V mestu je stolnica z Makabejsko kalepo, kjer je pridigoval reformator Kalvin v dobi reformacije v 16. stoletju, in palača nekdanjega Društva narodov, v kateri je danes sedež raznih ustanov Organizacije Združenih narodov. V eni izmed teh je v službi kot naš zastopnik naš ožji rojak iz Kranja tov. Jocič, s katerim smo se srečali pri večerji. Zeneva je pravo diplomatsko mesto in celo v obdobju obeh svetovnih vojn so se tu shajali diplomati med seboj bojujočih se tabovor. (Nadaljevanje sledi)

Š — P — O — R — T

ATLETIKA

TEK TRADICIJE IN SPOMINOV IZREDNO SLABA ORGANIZACIJA

Atletska zveza Slovenije je kakor vsako leto tudi letos priredila za zaključek sezone tradicionalni »Tek republike« s startom in ciljem pred Narodnim domom v Ljubljani. Po udeležbi sodeč bi lahko prisodili letošnjemu teku posebno obeležje v zvezi z množičnostjo, saj se je je prireditelju prijavilo več kot 350 atletov iz številnih slovenskih športnih društev, telesnovzgojnih organizacij, vojnih klubov itd. Kljub temu pozitivnemu dejstvu, ki ga lahko poudarimo z zadovoljstvom, pa smo deloma le razočarani, ker je številne gledalce pritegnila zlasti disciplina teka članov na 4500 m v pričakovanju elitne zasedbe naših vrhunskih atletov. Naša najboljša dolgoprogaša Franjo Mihalič in Drago Štritof pa sta angažirana za nastop v inozemstvu, medtem ko je lanskeletni zmagovalac »Tek republike«, član celjskega Kladivarja Simo Važič poškodovan. V odsotnosti Mihaliča, Štritofa in Važiča pa so poskrbeli za to, da je bil tek kvaliteten, imena številnih slovenskih rekorderjev: Spana, Naraksa, Homana, Hafnerja, Verka, Maleta, Slamnikove, Hudetove in drugih.

Proga za mladince in člane (1400 metrov) je potekala po Cankarjevi in Titovi cesti, dalje proti Ajdovščini, nato po Dalmatinovi in Miklošičevi, po Čopovi in Cankarjevi cesti do cilja pred Narodnim domom.

Članice in mladinke so tekle po naslednjem krogu: Cankarjeva — Beethovnova — Tomšičeva — Titova — Cankarjeva cesta in nato še člani na štandardni progi 4500 m: Cankarjeva — Titova — Ajdovščina — Dalmatinova — Komenskega — Resljeva — Poljanska — Strossmayerjeva — Streliška — Karlovška — Florjanska — Rožna — Cojzova — Aškerčeva — Gorjupova — Gradišče — Cankarjeva cesta.

Prireditve so se udeležili tudi člani Triglava, STTS (Kranj), SD Prešeren (Radovljica) in TVD Partizan (Žirovnica).

Organizacija je bila kljub majhnim neopaznim napakam dobra.

Izidi:

mlajši mladinci — A (1400 m)

1. Forsnarič (Branik, Mar.) 3:51,4
2. Polič (ZAK, Ljubljana) 4:02,8
3. Lamut (ZAK, Ljubljana) 4:04,0

mlajši mladinci — B

1. Grašič (Triglav, Kranj) 4:05,6
2. Žumer (Triglav, Kranj) 4:06,0
3. Čermelj (P., Dobravljje) 4:07,2

starejši mladinci — A (1400 m)

1. Špan (ZAK, Ljubljana) 3:42,8
2. Naraks (Kladivar) 3:51,8
3. Tomažič (ZAK) 3:53,8

starejši mladinci — B

1. Ivančič (Part., Maribor) 3:58,0
2. Kovač (P. N. mesto) 3:58,3
3. Jenko (P. Žirovnica) 3:59,1

mladinke — A (700 m)

1. Kaničnik (Kladivar) 2:05,0
2. Zorman (ZAK) 2:08,0
3. Bevc (Odred) 2:14,0

mladinke — B

1. Hude (Partizan N. mesto) 1:56,0
2. Ukmar (P. N. mesto) 2:03,0
3. Koren (STTS, Kranj) 2:06,0

članice (700 m)

1. Slamnik (Kladivar) 1:57,0
2. Belaj (Kladivar) 2:08,0
3. Černe (ZAK) 2:15,0

člani — A (1400 m)

1. Homan (ZAK) 3:46,8
2. Molan (ZAK) 3:51,8
3. Pogačnik (Svoboda Lj.) 4:00,0

člani — B

1. Veber (Borac, Sentvid) 3:50,3
2. Groznik (P. N. mesto) 3:50,8
3. Červan (P. Dobravljje) 3:53,0

člani — A (4500 m)

1. Štros (ZAK) 14:20,8
2. Kravarič (ZAK) 14:46,6
3. Florjančič (Triglav) 14:54,2

člani — B

1. Goljat (Partizan, Rače) 15:22,0
2. Bokovič (Rudar, Trbov.) 15:29,0
3. Gologranc (Partizan, Dravograd) 15:34,0

Od več kot 350 prijavljenih atletov se je tradicionalnega »Tek republike« udeležilo okrog 250, kar pomeni nedvomno rekordno število z ozirom na minula tekmovanja. Žal je sicer odlično zamišljeno prireditve delno motila slaba organizacija, ki naj bi jo v glavnem pripisali prireditelju samemu, kakor tudi tehničnemu osebju, ki ni bilo v celoti kos svoji nalogi, saj so se dogajali pred startom v posameznih disciplinah pogostokrat neredi. Prihodnjič bi bilo nujno potrebno vzpostaviti red in disciplino med samimi gledalci, ki ne upoštevajo osnovnih pravil in s tem znatno pripomorejo k slabši, včasih tudi neprimerni organizaciji. Omenjena v glavnem kvari celotno elitno prireditve tradicionalnega in spomskega značaja.

ROKOMET

ZASLUŽENA ZMAGA

V četrtfinalni tekmi za Jugocup je Partizan (Tržič) premagal na svojem terenu Storžič z Golnika s 14:17.

Partizan: Hafner, Furlan, Čadež, Wagner, Peharc, L. Hladnik, Ahačič, Švab, N. Hladnik.

Storžič: Škrjanec, Močnik, Krčmar, Grbec, Gorjan, Lokar, Urnkar.

Vreme: oblačno in hladno; gledalcev: 150.

Strelci: N. Hladnik 7, Wagner 5, Čadež in Peharc 2 ter Ahačič 1 za Partizana.

Gostje so v odločilnem srečanju za najvišjo lovoriko v državi podlegli sicer s tremi zadetki razlike, vendar moramo pri tem pripomniti, da so vodili prav do 23. minute z rezultatom 13:9, ko je prišlo do nepričakovanega preobrata. Domačini so zavedajoč se pomembnosti srečanja uredili svoje vrste, izenačili, prešli v vodstvo in za zaključek zmagali. V 19. minuti drugega polčasa je sodnik zaradi grobe igre izključil Čadeža, osem minut kasneje pa je dosodil sedemmetrovko v korist Partizana, ki jo je realiziral N. Hladnik. Na splošno je bila tekma precej groba in razburljiva od začetka do konca. Najboljši mož na terejši strelca pa N. Hladnik s 7 in Gorjan z 8 zadetki.

Z omenjeno zmago se je Partizan kvalificiral v polfinale za pokal predsednika Tita na Gorenjskem.

SMUČANJE

PRVI STARTI V NOVO SEZONO

Zvezni kapetan za teke Gregor Klančnik je pripravil ob sodelovanju prof. Jožeta Šturma, Toneta Pogačnika, Lovra Žemve, Janeza

Pavčiča in vodje Jožeta Knifca v dneh od 29. novembra do 7. decembra na Velem polju pri Vodnikovi koči pod Triglavom zvezni tečaj za naše najboljšje smučarje v klasičnih disciplinah. Na priprave so bili poklicani oz. povabljeni: Hlebanja (Partizan, Mojstrana), Janez in Cveto Pavčič (Enotnost, Ljubljana), Seljak, Kordež in Gorčnik (Triglav, Kranj), Lakota (Mojstrana), Komar, Pogačar, Reppe, Pogačnik, Ambrožič (Partizan, Gorje), Robač in Bavče (Fužinar, Ravne), Verk (Celje), Johart (Branik, Maribor), Lakota (Mojstrana), Kobentar (Jesenice), Rački, Bolj, Sobolj (Delnice), Keklovič (Sljeme), Naglič (Triglav) in Gregorič (Bohinj) med člani ter Rekarjeva, Cindričeva (Mojstrana) in Belajeva (Celje) med članicami.

Predhodno namenjena kondicijska treninga za alpske smučarje in skakalce, ki naj bi bila v Kranjski gori in pri Češki koči pod Grinotcem, sta odložena na kasnejši trening zaradi pomanjkanja snega.

NOGOMET

POVPREČNO REPREZANTANCA

KLUBA SCL : GNP 4 : 0 (3 : 0)

Stadion »Triglava« v Kranju. Prijateljska nogometna tekma v počastitev dneva republike.

Moštvi SCL : GNP 4:0 (3:0).

Reprezentanca gorenjskih klubov SCL: Dagarin, Gazer, Štraus, Martinovič, Brezar II, Srakar (Žnidar), Lavtižar, Štular II, Mihelčič, Krašovec, Štular I.

Reprezentanca GNP: Porenta (Grahek), Hribernik I, Novinc, Zivanovič (Krašovec), Perkovič, Pretnar, Kržišnik, Hribernik II, Potočnik, Božič (Čebulj), Vrabec.

Glavni sodnik: Kraljič, mejna: Šegula in Bradaška.

Gledalcev 200.

Vreme neugodno, teren težak in moker.

Strelci: Mihelčič v 12. in 70., Krašovec v 30. ter Štular II v 44. minuti.

V prijateljskem srečanju je reprezentanca, ki so jo sestavljali igralci obeh gorenjskih klubov SCL, krepko premagala reprezentanco

gorenjske podzveze z rezultatom 4:0. Že po prvih minutah igre je bilo moč ugotoviti, da bo odšla garnitura gorenjskih podzveznih nogometašev katastrofalno porazena, vendar smo bili vsaj delno v zmoti. Premočno zgovorno kaže tudi stanje kotov po 4. minuti — 3:0 za reprezentanco SCL. V 7. minuti je imel Mihelčič idealno priložnost za dosego gola, vendar je njegov ostri strel vratar Porenta s padcem sigurno ubranil. Pet minut kasneje je Štular I. prodril po levem krilu, odlično podal Mihelčiču, ki je žogo le plasiral mimo vratarja — 1:0. Po prvem zadetku so gorenjski reprezentanti začeli napadati, da bi izenačili, vendar jim žal ni uspelo, ker je bila krilska vrsta conskih ligašev stalno na mestu. Po neuspehih nasprotnikov je prevzela pobudo napadalna petorka SCL v sestavi: Lavtižar, Štular II, Mihelčič, Krašovec in Štular I, ki je po nekaj šibkejših napadih z učinkovitim strelom Krašovca v 30. minuti povišala na 2:0. Ti pred zaključkom prvega polčasa je Štular z nenadnim prodorom zvišal rezultat na 3:0.

V nadaljevanju je postala igra živahnija in učinkovitejša. Na obeh straneh je prišlo do številnih izmenjav. Srakarja je zamenjal Žnidar, Porento Grahek, Zivanovič Krašovec in Božič Čebulj. Seveda pa tudi to ni bistveno vplivalo na potek srečanja, saj je bila premoč ligašev vedno tako izrazita, da njihova zmaga ni bila več dvomljiva. Že po začetnem žvižgu sodnika Kraljiča so gorenjski reprezentanti potisnili nasprotnika v obrambo. Po številnih napadih je serijo golov zaključil v 70. minuti Mihelčič.

Pri zmagovalcih bi omenili zlasti požrtvovalnega srednjega krilca Brezarja, desno krilo Lavtižarja in levo krilo Štularja, medtem ko bi pri porazenih oba vratarja — Porento in Graheka, dalje Perkoviča in Kržišnika.

Pred okrog 200 gledalci je srečanje avtoritativno vodil sodnik Kraljič.

V predtekmi je mladinska enajststorična Triglava premagala reprezentanco Gorenjske s 3:0 (2:0).

Gorenjska: Križnar, Eržen, Čuk, Jenko, Brenčič, Šveglj, Povh, Križaj, Kočič, Vasiljevič, Kostijar. Glavni sodnik: Čadež — dober.

KRONIKA

Članice: 800 m: 1. Udovič (M) — 4:35,0; 2. Puhar (T) — 4:36,0.

Mladinci: 1000 m: 1. Arh (M) — 3:40,0; 2. Stružnik (T) — 3:45,0. 1500 m: 1. Grašič (T) — 4:13,5; 2. Jenko (Ž) — 4:16,1.

Mladinke: 600 m: 1. Kores (T) — 3:40,5; 2. Križaj (N) — 3:43,0.

Team »Prešerna« je v zaostalem srečanju III. kola nogometnega prvenstva Gorenjske premagal Bohinj z rezultatom 4:1 in s tem zasedel v zaključni razvrstitvi 7. mesto.

Tradicionalna mednarodna smučarska prireditve bo sodeč po zadnjih ugotovitvah predvidoma 26. aprila 1959. Državni prvenstvi v klasičnih in alpskih disciplinah bosta po sklepu V. redne skupščine SZJ v Ravnah na Koroškem oziroma na Popovi Šapki in Makedoniji.

Ivan Virnik:

Dokumentacija nogometnega prvenstva Gorenjske

V okviru celotnega jesenskega tekmovanja je bilo odigranih 41 srečanj s skupnim številom golov 259, od katerega pripadajo seveda še številne prekinitve posameznih tekem, spori, itd. Če upoštevamo, da so bile Jesenice II izključene iz nadaljnjega tekmovanja že po VI. kolu, so vsa ostala kola bila praktično nepopolna. Delno je vrzel nadomestil vstop Bohinja.

Brez srečanj so prišla do obeh točk naslednja moštva: Bohinj, Planika, Bled in Tržič. Vesten dobavitelj je bil združen v osebi — Jesenice II.

Želeli bi dodati tudi to, da so bile vse prireditve slabo obiskane, saj danes nimajo ljubitelji okroglega usnja več veselja prisostvovati majhnim, zanje skoraj nepomembnim srečanjem. Zlasti jasno je bilo to vidno v Kranju, medtem ko so v drugih centrih Gorenjske zabeležili večji obisk, posebno v Škofji Loki, Tržiču, na Bledu, Jesenicah in drugod. Seveda pa tudi ta ni tako obilen, kot mislimo.

Izključenih in kaznovanih je bila lepa vrsta znanih in neznanih igralcev. Sodim pa, da je temu vzrok ravno premajhno posvetilo vzgojnemu delu v klubih, ki imajo ob primerih seveda v svojih moštvih igralce — prenapete, za katere bi zaradi neprimerne vedenja bilo bolje, da bi ostali doma. Zaželeno bi tudi bilo, da temeljito uredijo svoje vrste tudi tržiški nogometaši, saj imajo ob zaključku jesenskega prvenstva med vsemi enajstoricami največ kaznovanih igralcev.

Senzacijo je vzbudila sijajna zmaga Partizana nad Bohinjem z rezultatom 22 : 0 (9 : 0). Naj vam navedemo strelce: v 9., 17., 23., 58., 65. in 80. minuti J. Pehar; v 17., 36., 49., 63., in 66. minuti A. Pehar; v 23., 29., 42., 47., 54., 71. in 85. minuti Hribernik; v 26. in 83. minuti Božič in 88. minuti Pretnar.

Se vam ne zdi malce nevsakdanje?

V zadnjem, IX. kolu so nastopila moštva GNP v naslednjih zasedbah:

Prvoplasirani — Partizan: Porenta, Hribernik I, Novinc, Pretnar, Božič, Trdina, Pehar I, Božnar, Pehar II, Hribernik II, Kržišnik (kapetan — Božnar).

Planika: Vidic, Glas, Kranjc, Čebulj, Perkovič, Jerman, Potočnik, Gošte, Lipej, Krašovec, Podlipnik (kapetan — Perkovič).

Tržič: Štrukelj, Zupan, Kosmač, Mesarič, Štucin, Eler, Rustija, Tišler, Borbats, Mežek, Puškarevič (kapetan — Puškarevič).

Bled: R. Jemc, Ulčar, Radonič, Dolenc, Piher, Erat, Lebar, Založkar, B. Jemc, Potočnik, Zajc.

Mladost: Lebar, Koren, Bitenc, Čufar, Bašelj, Krstič, Radov, Pucelj, Dermota, Eržen, Žun (kapetan — Dermota).

Bratstvo: Živk, Vanja, Stankovič, Lojbi, Ačevski, Randekovič, Vrugin, Todorovič, Bačul, Jelfič, Jovanovič (kapetan — Lojbi).

Prešeren: Piškur, Santer, Matjašič, Dežman, Gorjanc, Pintar, Podobnik, Zupan, Čop, Pesjak.

Bohinj: Jakovljevič, Trpin, Černigoj, Torkar, Kos, Arh, Hiršensfeld, Tomšič, Stojanovič, Trojar, Pirih (kapetan — Hiršensfeld).

Triglav II: Bregar, Matkovič, Stevič, Lampič, Senk, Finžgar, Zganjar, Žumer, Selan, Panič, Živkovič.

Tehnična komisija gorenjske nogometne podzveze je odredila za srečanje med reprezentancama kluba slovenske conske lige in gorenjskih klubov naslednje kandidate, ki pridejo v poštev pri širšem izboru.

Reprezentanca gorenjskih klubov, ki sodelujejo v slovenski conski ligi:

vratarji: Dagarin in Vogaja (Triglav); obramba: Gazer, Straus (Triglav); krilska vrsta: Martinovič, Brezar, Srakar (Triglav); napad: Lavtižar (Jesenice), Štular II, Česen, Mihelčič, Krašovec in Štular I (Triglav).

Reprezentanca gorenjske nogometne podzveze:

vratarji: Porenta (Partizan), Grahek (Bratstvo); obramba: Hribernik I, Novinc (Partizan); krilska vrsta: Živanović (Bratstvo), Perkovič (Planika), Čebulj (Planika), Pretnar (Partizan); napad: Gošte (Planika), Potočnik (Planika), Hribernik II (Partizan), Božič (Partizan), Vrabec (Bratstvo).

Mladinska reprezentanca kluba CNP: Križar, Eržen, Jenko, Brenčič, Sveglj, Povh, Kostijar (Mladost), Križaj, Čuk (Naklo), Kočič in Vasiljevič (Planika).

Mogoče za zaključek le še razpored spomladanskega dela prvenstva s podrobnimi navodili:

Partizan v Škofji Loki: Triglav II, Jesenice II, Bled in Prešeren, na tujem: Mladost, Bratstvo, Planika, Tržič in Bohinj.

Planika v Kranju: Bratstvo, Partizan, Bohinj, Jesenice II in Tržič, gostje: v Lescah — Prešeren,

vKranju — Triglav II, na Bledu — Bled, v Stražišču — Mladost.

Tržič — v Tržiču: Prešeren, Bohinj, Bled, Partizan, Jesenice II, gostovanja so predvidena v Kranju — Triglav II, Mladost; v Šk. Loki — Bratstvo in ponovno v Kranju — Planika.

Bled na Bledu: Mladost, Planika, Prešeren; potoval bo v Bohinj, Tržič, Škofjo Loko, na Jesenice in v Kranj.

Mladost v Stražišču: Partizan, Jesenice II, Tržič, Bratstvo in Planika, medtem ko jo na gostovanja vabijo: Bled, Triglav II, Bohinj in Prešeren.

Bratstvo v Škofji Loki: Jesenice II, Partizan, Bled, Tržič in Bohinj; v nasprotno smer je vabljen k:

Planiki, Prešernu, Mladosti in Triglavu II.

Prešeren v Lescah: Planika, Jesenice II, Bratstvo in Mladost, gostuje pa v Tržiču, Bohinju, na Bledu, v Kranju in v Škofji Loki.

Spored posameznih srečanj ligaške enajstovice Bohinja nam žal ni znan zaradi njegovega nepričakovane vstopa v okvir prvenstvenega tekmovanja.

ZADNJA VEST

Bohinj : Tržič 2:5 (2:2)

V zaostalem srečanju IV. kola je ligaška enajstovica Tržiča premagala v Bohinjski Bistrici domače moštvo z rezultatom 5:2 (2:2). S to zmago je zasedel Tržič s 15 točkami drugo mesto.

KRONIKA

Kljub dejstvu, da nas loči od spomladanskega dela prvenstva Gorenjske v nogometu še nekaj mesecev, bi vam želel ob tej priložnosti posredovati spored I. kola. V Kranju se bosta pomerila drugo moštvo Triglava in Tržič. Favoriti so vsekakor gostje. Prešeren sprejema Planiko, seveda brez posebnih želja. Mogoče pa bo zanimivejši škofjeloški obračun med stariima znanecema — Bratstvom in Jesenicami II, za derby omenjenega kola bi lahko smatrali srečanje Mladost — Partizan v Kranju. In slednjič še Bohinj, ki bo želel popraviti neugoden vtis, seveda le z borbenostjo, požrtvovalnostjo in v glavnem z učinkovitostjo, kajti Blejčani so vedno pripravljeni na finish. Sicer pa bo jasen pregled

možen že pri prvem prvenstvenem plesu, ki obeta brez glasbe in širokopoteznih odmevov modernih godal številna presenečenja.

Redakcija lokalnega lista »Glas Gorenjske« je pripravila tudi letos tradicionalno anketo za izbor najboljšega športnika Gorenjske. Med številnimi znanimi športniki sta upoštevana v anketi tudi Janko Štefe 22 točk (21. mesto) in Ludvik Dornik 9 točk (30. do 31. mesto). Desetorica najboljših športnikov Gorenjske je taka: plavalca Kocmur in Brinovec, smučarka Zupančičeva, namiznoteniški igralec Teran, plavalec Košnik, motorist Pintar, kegljač Martelanc, namiznoteniška igralka Plutova, strelka Kraljeva in plavalec Finzi.

Odgovor „Mlekarne Kranj“ v Kranju

Na pismo našega bralca, objavljenem v predzadnji številki našega lista, v katerem dopisnik sprašuje, zakaj so v mlečni restavraciji ukiniteli kuho enolončnic in peko peciva, smo prejeli od Mlekarne Kranj v Kranju naslednji odgovor:

Slučajno smo prejeli 20./21. številko vašega časopisa z objavo članka »Čemu tako?«, na katerega pisec pričakuje naš odgovor.

Občinski ljudski odbor v Tržiču je v prizadevanju, da bi prebivalcem Tržiča omogočil ceneno preskrbo z mlečnimi izdelki, opremil s lastnimi sredstvi sedanji lokal mlečne restavracije v Tržiču. Mlekarne Kranj je razumela to prizadevanje občinskega ljudskega odbora ter nudila potrošnikom mlečne izdelke po nizkih cenah. Ker je mlečna restavracija ves čas imela poslovno zgubo, je uprava mlekarne uvedla prodajo enolončnic v pričakovanju, da bo s tem zgubo zmanjšala. V resnici pa je uspeh obraten. V času prodaje enolončnic se je zguba zvišala za več kot 100 %. V prvem polletju je znašala 113.000, v tretjem tromesečju, v katerem se je uvedla prodaja enolončnic, je zguba znašala 252.000, skupaj za devet mesecev 465.000 din. Z uvedbo enolončnic je mlečna restavracija zmanjšala prodajo mleka in mlečnih izdelkov, čeprav po njenem namenu to ni cilj.

Delavski svet in upravni odbor mlekarne sta o pasivnem poslovanju mlečne restavracije v Tržiču že večkrat razpravljala. Upravni podjetja sta naročila, da ugotovijo vzroke poslovne izgube. Po več-

kratnem pregledu poslovanja, zaslišanju zaposlenega osebja, analizi cen in po dejanskih ugotovitvah je iskal vzroke za poslovno zgubo:

1. v prenikskih cenah,
2. v malomarnem in nevestnem poslovanju vseh uslužbenk mlečne restavracije,
3. v uvedbi enolončnic, ki so povečale poslovno zgubo,
4. v prevelikem številu zaposlenega osebja z ozirom na doseženi promet.

Ker kolektiv podjetja ne more in tudi ni dolžan kriti zgube, ki se je iz meseca v mesec večala, je delavski svet sprejel sklep, da se ukinejo enolončnice, da se zmanjša število zaposlene delovne sile od 6 na 4 in da uslužbenke mlečne restavracije odgovarjajo za vsa škoda, ki jo povzročijo z nevestnim delom.

Pisec članka ugotavlja resnična dejstva, da je prehrana delovnega ljudstva prva skrb tovrstnih podjetij. Vendar se delovni kolektiv mlekarne lahko strinja s trditvijo, če gre tudi za nerentabilno jed, samo v primeru, če odgovorni organ krije zgubo, ki nastaja pri prodaji nerentabilnih jedil.

Prodaje peciva uprava ni ukinita, priprava teh jedil je odvisna od sposobnosti in prizadevnosti zaposlenih uslužbenk, da med pripravo drugih jedil pripravijo še pecivo.

Uprava podjetja bi prav rada ustregla željam Tržičanov, vendar pri sedanjih pogojih tega ne more. Kolikor bi merodajni organi bili pripravljeni kriti zgubo mlečne

restavracije, bi takoj ponovno uvedli enolončnice in prodajo večjih količin peciva. Če to ni mogoče, bi zadevo mogli urediti samo na temelju ekonomskih cen vseh jedil.

Direktor:

ing. Anton Lašič

POTROŠNIŠKE SVETE SO IZVOLILI

Stari potrošniški sveti niso izvrševali prevzetih nalog in zato niso izpolnili pričakovanj, ker se razen ene ali dveh izjem sploh niso brigali za izvrševanje prevzetih funkcij. Občinski ljudski odbor je zato stare potrošniške svete razrešil in je izvolil le tri nove potrošniške svete, in sicer dva za trgovsko podjetja in trgovine, tretjega pa skupno za mesarsko podjetje in pekarijo. Novi potrošniški sveti bodo lahko v mnogih ozirih pomagali potrošnikom, če bodo vršili prevzete dolžnosti.

DOPOLNILNI PRORAČUNSKI PRISPEVEK ZA NEKATERE ZNIZAN

Občinski ljudski odbor je na zadnjem zasedanju sklenil, da plačajo industrijske, gradbene, gozdarske, kmetijske, gostinske in obrtne gospodarske organizacije ter privatni obrati dopolnilni proračunski prispevek po stopnji 10 %, medtem ko plačajo trgovine s špecerijo, tovarna za pile TRIGLAV, tovarna finega pohištva, mesarsko podjetje in komunalna podjetja ta prispevek po stopnji 5 %. Finančno samostojni zavodi so oproščeni plačila tega prispevka.

NEKAJ IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

V lesno-industrijskem podjetju v bodoče ne bodo dajali dotacij društvom in osebam, ampak bodo z razpoložljivimi sredstvi nabavili weekend hišice za počitniško letovanje svojih delavcev.

V tovarni usnja Runo so pripravili elaborat za rekonstrukcijo tovarne in so se organi upravljanja seznanili s finančnimi težkočami ter odgovornostjo, ki bo nastala s takim delom. Podjetje se zaveda nevarnosti, v katero zahaja zaradi zastarelosti naprav, ker ne bo moglo vzdržati konkurence. Organom upravljanja podjetja so predlagali, da se kolektiv v skrajnem primeru odreče plačam iz dobička in premijam. Nekateri člani so bili mnemja, da se delavci ne bodo odrekli deležu iz dobička, da bi iz teh sredstev modernizirali tovarno, nasprotno pa so gospodarsko in perspektivno razgledani člani zagovarjali predlog, da se je treba

začasno odpovedati deležu iz dobička. Po rekonstrukciji obratov se bo brutoprodukt podjetja povečal na vrednost skoraj eno milijardo 82 milijonov in dobiček na 19 milijonov in bo torej udeležba delavcev pri dobičku mnogo večja. Delavski svet je nato z večino glasov potrdil rekonstrukcijski elaborat.

V bombažni predilnici in tkalnici so izdelali nov predlog penalov (kazni) zaradi premalo kvalitetne izdelave. Predlog je izdelan z zelo ostrim kriterijem, ker hoče podjetje doseči najboljšo kvaliteto blaga. Upravni odbor je predlog sprejel z večino glasov.

V istem podjetju se je 61 delavk in delavcev prijavilo za polaganje praktičnega, kvalifikacijskega izpita. Podjetje samo plača izpitno takso, ki znaša za vsakega po 1.500 din.

OBRT HOČE NAPREDOVATI

Te dni se po občinah vršijo sestanki zastopnikov okrajne obrtne zbornice s predstavniki občinskega ljudskega odbora in obrtnih gospodarskih organizacij. Razpravljajo o realizaciji plana obrti in o drugih nalogah, ki so bile postavljene z družbenim planom za leto 1958 ter o planu in razvoju obrti za leto 1959. Ugotavljajo se potrebe po investicijah v obrti in o sredstvih za te namene in se vršijo široke razprave o načinu nagrajevanja v obrti ter o tarifnih pravilnikih.

ZAKAJ ŠE NI PRIČEL VOZITI AVTOBUS V JELENDOL?

Dne 27. novembra je komisija sekretariata izvršnega sveta za promet LRS skupno z zastopniki republiške cestne uprave, Združenja cestnega prometa FLRJ, sekcija za LRS, tajništva za notranje zadeve OLO Kranj in našega obč. ljudskega odbora prepotovala cestno progo Tržič—Jelendol. Komisija je ugotovila, da je cesto v Čadovljah pri telefonskem drogju na dveh mestih izpodbijala Tržiška Bistrica in je tam vozišče široko le dva metra. Cesta večinoma nima odbi-

jačev in je proti strugi nezavarovana. Na odseku gozdne ceste sta dve serpentin, ki imata neprimeren vzpon. Komisija je dala predlog, da cesto v Čadovljah popravijo, zavarujejo ob strugi in razširijo vsaj na 3 metre, vsa nevarna, nezavarovana mesta ob cesti pa opremijo s smernimi koli, prebeljenimi z belo barvo ali apnom. Po odpravi teh nedostatkov bo možno vpeljati letno avtobusno linijo od konca zime do začetka naslednje zime. Komisija je zapisniško ugotovila, da bi bila avtobusna proga v zimskem času izredno nevarna in bi zato bilo potrebno cesto dobro orati in vso cesto stalno posipati proti poledici. Varnost prometa v zimskem času bo moralo večkrat kontrolirati tajništvo za notranje zadeve OLO Kranj, ki bo potem odločalo, ali je cesta sposobna za avtobusni promet ali ne.

Ker je cesta enosmerna, bo treba zapreti cesto za vseh ostalih voznih promet pol ure pred odhodom avtobusa, zato je treba v ta namen postaviti prometne znake. Sekretariat izvršnega sveta za promet LRS bo ugotovil, ali so nedostaki odpravljeni in bo nato izdal dovoljenje za vzpostavitev avtobusne linije Tržič—Jelendol.

OSEBNE VESTI

Diplomiral je na pravni fakulteti univerze v Ljubljani tov. France Slabe, stalni predavatelj na glasbeni šoli v Tržiču. Čestitkam se pridružujeta ravnateljstvo in predavateljski zbor glasbene šole.

Na tehniški visoki šoli v Ljubljani je diplomiral za inženirja kemije Rudolf Smid iz Tržiča. Čestitamo!

POSREDOVANJA

Črn kostum za srednjo postavno prodam. Naslov v pisarni Turističnega društva.

IZ UREDNIŠTVA

Tov. J. J. naj se oglasi v pisarni Turističnega društva, kjer ga čaka honorar za prispevek v predzadnji številki »Tržiškega vestnika«.

Rokopise za novoletno številko nam dostavite, prosimo, do 18. decembra. Za oddajo krajših objav pa je za to številko skrajni rok 22. december.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Rodile so: Zupan Doroteja, gospodinja iz Loma pod Storžičem — dečka; Kopač Ana, prešivalka iz Tržiča — deklico in Fartek Amalija, predilka iz Tržiča — deklico. — **Umrli so:** Grebenc Marija, posestnica iz Tržiča, Trg svobode 28 — stara 74 let; Štefe Terezija, družinska upokojenka iz Ziganje vasi št. 5 — stara 79 let. Naše sožalje!

Poročili so se: Grašič Stanislav, delavec iz Tenetiš, in Rezan Helena, delavka iz Gozda; Netetič Mato, zidar, in Poklurkar Alojzija, tovarniška delavka, oba iz Tržiča; Smukovič Vladimir, delavec, in Kovačič Ana, predilka, oba iz Tržiča; Ahačič Janez, orodjar iz Senična, in Zupan Pavla, tovarniška delavka iz Ziganje vasi; Brejc Vladimir, tovarniški delavec, in Kogoj Marija, tovarniška delavka, oba iz Tržiča; Klemenčič Florijan, strojni ključavničar, in Osredkar Ana, navijalka iz Pristave; Snedic Stefan, delavec, in Kržič Doroteja, navijalka, oba iz Tržiča. Mnogo sreče!

URNIK DELA V ZDRAVSTVENEM DOMU

Splošna ambulanta I:

Dr. MARTINČIČ Tone vsak dan od 7.30 do 12.30 ure.
Dr. ŽIVEC Stanko vsak dan razen sobote od 14. do 19. ure.

Specialistična ambulanta:

Dr. MARTINOVIČ Vladislav vsak dan od 8. do 10. ure.
Dr. ŽIVEC Stanko v ponedeljek in četrtek od 10. do 12. ure.
Dr. MARTINČIČ Tone v sredo in petek od 14. do 16. ure.
Dr. ROBIČ Andrej v torek in petek od 16. do 18. ure.
Dr. PETROVIČ Velenja vsak ponedeljek od 14. do 19. ure.
Dr. GORJANC Gorazd vsak četrtek od 14. do 19. ure.
PRIMOŽIČ Mira vsak torek in petek od 14. do 18. ure, vsak četrtek od 14. do 19. ure.

Dečji dispanzer:

Dr. MARTINOVIČ Vladislav v ponedeljek od 14. do 18. ure šolski pregledi, v torek od 10. do 12. ure in 14. do 18. ure šolska ambulanta, v četrtek od 10. do 12. ure šolska ambulanta, vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto od 10. do 12. ure ordinacija za bolne dojenčke in majhne otroke, vsako sredo od 14. do 18. ure posvetovalnica za zdrave dojenčke in majhne otroke.

Nova ambulanta:

Dr. ŽIVEC Stanko sistematski pregledi po objavi.
Dr. ŽIVEC Stanko vsako soboto od 7. do 12. ure splošna ambulanta.
Dr. MARTINOVIČ Vladislav vsak petek od 14. do 18. ure posvetovalnica za noseče žene.
Dr. KOŠMELJ Vida ginekolog, 2-krat tedensko od 14. do 19.30 ure po objavi.

Andrej Tišler:

Največji čevelj na svetu

Od leta 1930 dalje je veljal kot največji čevelj na svetu šivan gozder, visok 1.70 m, dolg pa 3 m, kar ustreza dolžini noge št. 450. Izdelal ga je mojster Jos. Schratt s svojimi tremi pomočniki. Čevelj je bil na razstavi v mestu Darmstadt ob priliki zborovanja državne čevljarke strokovne zveze leta 1930.

Kakor poroča juoslovanski strokovni mesečnik »Koža i obuća« št. 9, Zagreb 1958, je bil izdelan v mestu Homburg - Saar še večji čevelj za proslavo 400-letnice obstoja mesta. Izdelal ga je mojster Gebhardt Fritz s pomočjo desetih pomočnikov. Delali so le v prostem času skoraj šest mesecev.

Največji čevelj sveta je nizek športni čevelj z zavezo na zunanji strani, zgoraj obrobjen, šivane izdelave, z usnjenim vmesnim in gumijevim podplatom, s peto. Obročki so iz aluminija v velikosti krožnika. Dolžina znaša 4.30, kar je enako dolžini noge št. 640. Čevelj tehta 1000 kg in stane 7500 DM. Na sliki je videti čevelj kot iz enega kosa, le da je — kot pri normalni izdelavi — od zadaj sešit.

Za izdelavo tako velikega čevlja je treba velike strokovne spre-

Šolska zobna ambulanta

Dr. GROS Cecilija vsak dan od 8. do 14. ure.

Zobna ambulanta:

Dentist ERŽEN Franc vsak ponedeljek od 13. do 19. ure, vsak torek od 7. do 13. ure, vsako sredo od 13. do 19. ure, vsak četrtek od 7. do 13. ure, vsak petek od 13. do 19. ure, vsako soboto od 7. do 13. ure.
Dentist OŠABNIK Maks vsak ponedeljek od 7. do 13. ure, vsak torek od 13. do 19. ure, vsako sredo od 7. do 13. ure, vsak četrtek od 13. do 19. ure, vsak petek od 7. do 13. ure, vsako soboto od 7. do 13. ure.

Posvetovalnica za matere in otroke v KOVORJU

Dr. MARTINČIČ Tone vsak 3. četrtek v mesecu od 14. do 17. ure.

Posvetovalnica za matere in otroke v KRIŽAH

Dr. MARTINČIČ Tone vsak 1., 2. in 4. četrtek v mesecu od 14. do 17. ure.

Posvetovalnica za matere in otroke v LEŠAH

Dr. MARTINOVIČ Vladislav vsak 2. četrtek v mesecu od 14. do 17. ure.

Mobilna posvetovalnica za matere in otroke v LOMU

Dr. MARTINOVIČ Vladislav vsak 1. četrtek v mesecu od 14. do 17. ure.

Mobilna posvetovalnica za matere in otroke v PODJUBELJU

Dr. MARTINOVIČ Vladislav vsak 4. četrtek v mesecu od 14. do 17. ure.

Mobilna posvetovalnica za matere in otroke v JELENDOLU

Dr. MARTINOVIČ Vladislav vsak 3. četrtek v mesecu od 14. do 17. ure.

nosti in znanja. Kakor je razvidno iz povrsnega poročila o izdelavi, je bilo kopito iz jeklenih cevi, jute in mavca. Treba je bilo vse mere kopita vskladiti z dolžinsko mero. Zgornji deli so bili iz juhtovine in ročno sešiti. In ker mora čevelj biti na videz kot iz enega kosa, so morali šest kož na določenih mestih tako precizno sešiti, da se na licu noben vbod ni poznal. Porabili so nad 50 kg lepila, 350 kg gumija za podplat in peto. Za šivanje okvirja in podplata so porabili namesto drete nad 70 m plezalne vrvi. Namesto s šilom so vrtili luknje za šivanje s svedrom. Za čiščenje so rabili električni stroj, ki ga rabijo klesarji za glajenje površine tlaka itd., da so očistili in zgladili rob pete in podplata. Človek, ki bi ta čevelj nosil, bi moral biti visok najmanj 27 m.

Opisani čevelj torej prekaša vse dosedaj izdelane čevlje za velike v Ameriki in v Evropi. Upam, da bo tudi ta rekord zanimal vse industrijske in obrtne izdelovalce čevljev v Tržiču, najstarejšem čevljarstvu centru Slovenije.